

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

cooperare
germană
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Implemented by

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

REFLECTAREA CORUPȚIEI

În mass-media din Republica Moldova

*Raport de
monitorizare nr. 3*

Chișinău, 2023

Reflectarea corupției în mass-media din Republica Moldova

Raport de monitorizare nr.3

Proiectul „Consolidarea Statului de Drept și a Mecanismelor Anticorupție în Republica Moldova”, este cofinanțat de Uniunea Europeană, Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ), și implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

Parteneri ai proiectului în Chișinău sunt Asociația Presei Independente (API) și Centrul de Investigații Jurnalistice (CIJM), care implementează proiectul „Consolidarea unei rețele de jurnaliști de investigație în Republica Moldova și creșterea capacității acestora de a investiga cazurile de corupție”.

Cuprins

I. Generalități	4
II. Date generale cantitative	6
2.1. Număr și teme conținuturi	6
2.2. Tipul de corupție și genurile jurnalistice	9
2.3. Paternitate conținuturi și categorii de protagoniști	11
2.4. Gradul de răspândire al conținuturilor, arealul geografic și categoriile de calitate a acestora	14
III. Date generale calitative	18
3.1. Genul jurnalistic	18
3.2. Paternitate conținuturi	20
3.3. Audiență	22
3.4. Calitate conținuturi	24
3.5. Rezultate date calitative	25
IV. Reflectarea corupției de către fiecare instituție mass-media în cele trei perioade de monitorizare	32
4.1. Tv Moldova 1	32
4.2. Jurnal Tv	33
4.3. Publika.md/Publika.media	33
4.4. Elita Tv	34
4.5. Tv Găgăuzia	35
4.6. ProTv.md	36
4.7. Tv8.md	37
4.8. Nokta.md	38
4.9. Esp.md	39
4.10. Radio Moldova	39
4.11. Unghiul	40
4.12. Observatorul de Nord	41
4.13. Studio-L	42
Anexă:	
Metodologia privind reflectarea corupției în mass-media din Republica Moldova	43

I. Generalități

Raportul prezintă rezultatele monitorizării modului în care 13 instituții mass-media au reflectat tematica referitoare la fenomenul corupției. Este al treilea raport din cele trei preconizate. Monitorizarea este realizată în cadrul proiectului „Consolidarea unei rețele de jurnaliști de investigație în Republica Moldova și creșterea capacității acestora de a investiga cazurile de corupție”, implementat de Asociația Presei Independente (API), în parteneriat cu Centrul de Investigații Jurnalistice (CIJM).

Obiectul monitorizării: conținuturi mediatice care vizează corupția în domeniile **educație, sănătate, asistență socială, sectorul agroalimentar** sau **alt** domeniu, cu indicarea acestuia, dar fără evaluare calitativă.

Perioada monitorizării: octombrie – noiembrie 2023

Conținuturi monitorizate:

- a. În presa tipărită și on-line – conținutul integral;
- b. În audiovizual – principala ediție informativă a zilei și, după caz, programe audiovizuale de ciclu sau sporadice, în intervalul orar 17.00–24.00 – pentru televiziune și 17.00–20.00 – pentru radio.

Instituții mass-media monitorizate: criteriile de selectare

- a. Publice și private
- b. Locale/regionale și naționale
- c. Tipărite, on-line și audiovizuale
- d. Notorietate (audiența instituțiilor mass-media)
- e. De limbă română și rusă
- f. Nespecializate în investigații jurnalistice și/sau în reflectarea tematicii corupției

Lista instituțiilor mass-media monitorizate

1. TV Moldova 1
2. Jurnal TV
3. Publika.md, redenumită în Publika.media, după suspendarea activității la sfârșitul lunii octombrie 2023

4. Elita TV (Rezina)
5. GRT (Comrat)
6. Protv.md
7. TV8.md
8. Nokta.md (Comrat)
9. Esp.md (Bălți)
10. Radio Moldova
11. Ziarul *Unghiul* (Ungheni)
12. Ziarul *Observatorul de Nord* (Soroca)
13. Studio-L TV (Căușeni), instituție care a fost monitorizată în ultimele două perioade

Indicatori de monitorizare: cantitativi și calitativi, conform metodologiei (a se vedea Anexa 1)

Colectare date

Datele au fost colectate pentru perioada de monitorizare octombrie – noiembrie 2023 și vizează instituțiile mass-media monitorizate luate împreună și separat, fapt ce permite a formula recomandări generale și recomandări pentru fiecare instituție mass-media supusă monitorizării.

Date cantitative: a fost sumat punctajul acordat de monitor fiecărui conținut monitorizat conform indicatorilor cantitativi din Fișa de monitorizare.

Interpretarea datelor cantitative:

Punctajul minim indică o reflectare insuficientă a temelor. Datele cantitative sunt analizate în mod particular și sunt evaluate/interpretate separat de punctajul acumulat la indicatorii calitativi.

Obținerea datelor calitative: este sumat punctajul acordat fiecărui conținut conform valorilor numerice ale indicatorilor calitativi din Fișa de monitorizare. Astfel, fiecare conținut supus monitorizării poate întruni, maxim, 40 de puncte.

Interpretarea datelor calitative:

Până la 5 puncte: reflectarea corupției, practic, lipsește

Până la 12 puncte inclusiv: reflectarea corupției este defectuoasă

Până la 19 puncte inclusiv: reflectarea corupției este acceptabilă

Până la 26 de puncte inclusiv: reflectarea corupției este relativ bună

Până la 33 de puncte inclusiv: reflectarea corupției este bună

Până la 40 de puncte inclusiv: reflectarea corupției este foarte bună

II. Date generale cantitative

2.1. Număr și teme conținuturi

În lunile octombrie – noiembrie 2023 cele 13 instituții mass-media au publicat/difuzat în total un număr de 1078 de conținuturi despre fenomenul corupției, 77 (7,14%) dintre aceste abordând cele patru domenii tematice monitorizate – asistență socială, sănătate, sectorul agroalimentar și educație.

În peste 75 la sută din numărul subiectelor a fost reflectată corupția în sănătate și în sistemul de educație. Cele mai puține subiecte mediatice s-au referit la corupția din sectorul agroalimentar (a se vedea Tabelul 2.1)

Tabel 2.1

INSTITUȚIA / TEMĂ	ASISTENȚĂ SOCIALĂ	SĂNĂTATE	SECTOR AGROALIMENTAR	EDUCAȚIE	TOTAL SUBIECTE
TV8.md	1	7	2	7	17
Publika.md/ Publika.media	1	8	2	3	14
Protv.md	0	7	1	1	9
Moldova 1	4	2	1	1	8
Nokta.md	0	6	0	2	8
Jurnal TV	3	2	0	0	5
Radio Moldova	1	2	0	2	5

INSTITUȚIA / TEMĂ	ASISTENȚĂ SOCIALĂ	SĂNĂTATE	SECTOR AGROALIMENTAR	EDUCAȚIE	TOTAL SUBIECTE
Esp.md	0	3	0	1	4
Studio-L TV	0	1	0	1	2
Observatorul de Nord	1	0	0	1	2
GRT	0	1	0	0	1
Elita TV	1	0	0	0	1
Unghiul	0	0	0	1	1
TOTAL MATERIALE	12	39	6	20	77

TV8.md și Publika.md/Publika.media au realizat cele mai multe subiecte la temă – 17 și, respectiv, 14, urmate, la distanță, de Protv.md, cu 9 subiecte.

Trei instituții media – GRT, Elita TV și Unghiul, în două luni de zile, au difuzat/publicat câte un singur subiect, iar altele două – Studio L TV și Observatorul de Nord – câte 2.

Doar trei redacții – TV8.md, Publika.md/Publika.media și Moldova 1, au avut, cel puțin, câte un subiect la fiecare din cele patru domenii tematice.

Cele mai multe redacții – 10 din 13, au realizat conținuturi mediatice despre corupția în sănătate, iar cele mai puține – 4, despre corupția în sectorul agroalimentar.

Datele comparate referitoare la numărul subiectelor și la frecvența reflectării temelor monitorizate în perioadele iunie-iulie (Raport 1), august-septembrie (Raport 2) și octombrie-noiembrie (Raport 3), sunt prezentate în Diagramele 2.1.1 și 2.1.2. Astfel, în ultima perioadă este atestată o creștere cu 19 a numărului de subiecte tematice față de prima perioadă, și o descreștere cu 10 subiecte față de perioada precedentă de monitorizare.

Dintre domeniile tematice, atenția redacțiilor în cele trei perioade de monitorizare cel mai des a fost îndreptată spre corupția din sănătate, iar cel mai rar – spre corupția din asistența socială. Numeric, fluctuația cea mai mare este atestată în cazul domeniului educație – de la 2 subiecte tematice în prima perioadă la 49 – în a doua și la 20 – în a treia.

Diagrama 2.1.1

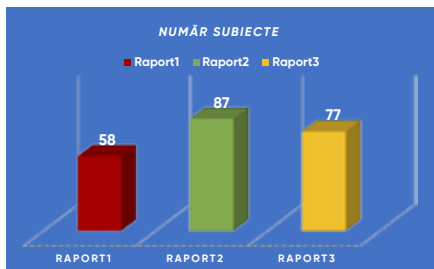
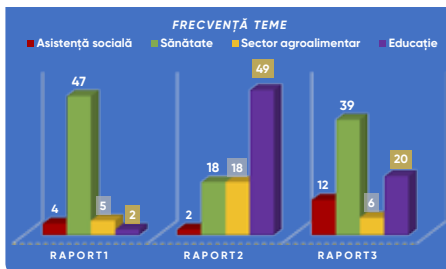

Diagrama 2.1.2

În 13 zile din luna octombrie și în 13 zile din luna noiembrie în spațiul mediatic acoperit de cele 13 redacții au lipsit subiecte la temele monitorizate. Repartizarea pe zile a subiectelor a fost mai uniformă decât în primele două perioade, dar la fel de concentrate în ultima decadă a lunii a doua de monitorizare (a se vedea Diagrama 2.1.3; 2.1.4 și 2.1.5). În ultimele 10 zile din noiembrie au fost publicate/difuzate jumătate (38) din numărul total de subiecte tematice atestate în perioada de referință.

Diagrama 2.1.3

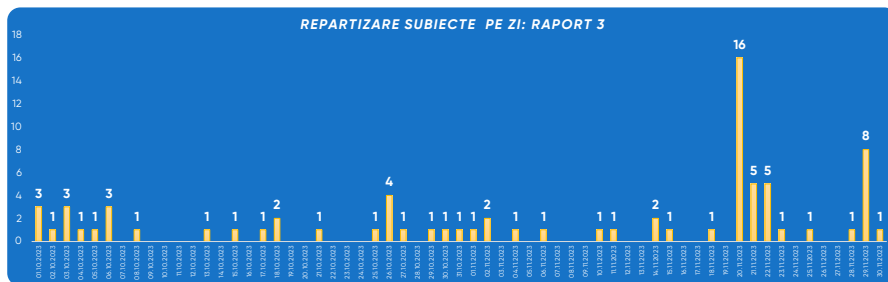

Diagrama 2.1.4

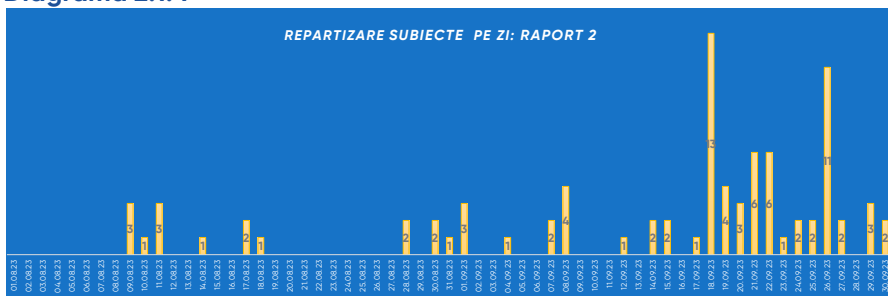
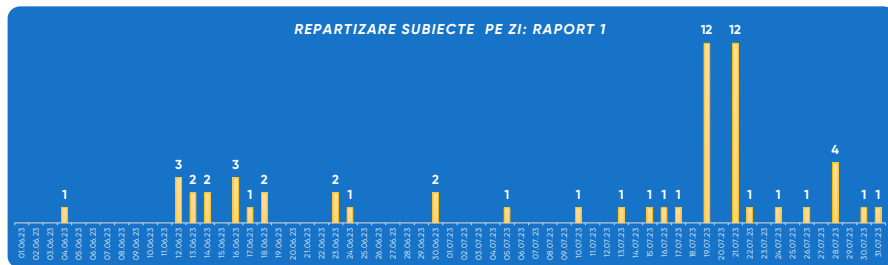

Diagrama 2.1.5

2.2. Tipul de corupție și genurile jurnaliste

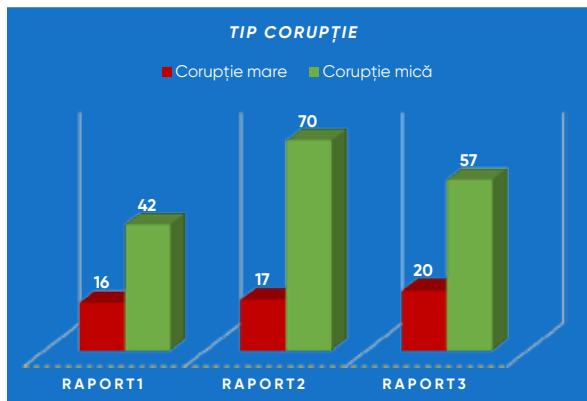
Dintre cele 77 de conținuturi mediatice monitorizate 20 au vizat cazuri de corupție mare, iar restul – cazuri de corupție mică. Publika.md și TV8.md au abordat cel mai des corupția mare. În același timp, atare subiecte tematice au lipsit la 7 din cele 13 redacții monitorizate. Într-un singur caz, la Jurnal TV, numărul subiectelor despre corupție mare îl depășește pe cel al subiectelor despre corupție mică (a se vedea Tabelul 2.2).

Tabel 2.2

INSTITUȚIA / TIP CORUPȚIE	CORUPȚIE MARE	CORUPȚIE MICĂ	TOTAL GENERAL
TV8.md	5	12	17
Publika.md/Publika.media	6	8	14
ProTV.md	0	9	9
Moldova 1	3	5	8
Nokta.md	1	7	8
Jurnal TV	3	2	5
Radio Moldova	2	3	5
Esp.md	0	4	4
Studio-L TV	0	2	2
Observatorul de Nord	0	2	2
GRT	0	1	1
Elita TV	0	1	1
Unghiul	0	1	1
TOTAL GENERAL	20	57	77

În comparație cu perioadele anterioare de monitorizare, în octombrie-noiembrie au crescut cu 4 și, respectiv, cu 3 numărul subiectelor despre corupția mare (a se vedea Diagrama 2.2).

Diagrama 2.2

În 66 de cazuri (86%), conținuturile monitorizate au avut caracter informativ, în 6 cazuri – caracter analitic și în 5 cazuri, toate revenind redacției TV8.md – caracter investigativ. În perioada de referință 8 redacții n-au practicat genurile analitice în reflectarea corupției, iar 2 – genurile informative. Nicio instituție media nu a utilizat toate cele trei tipuri de genuri jurnalistice (a se vedea Tabelul 2.2.1).

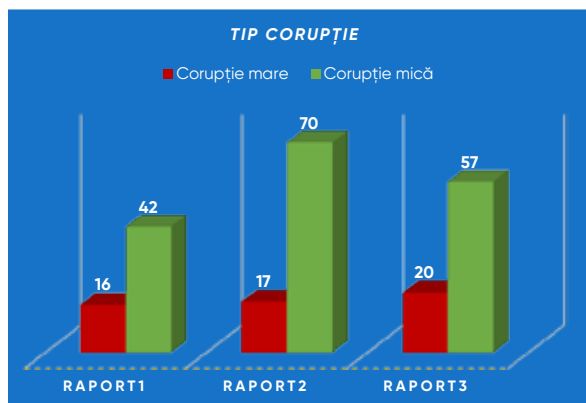
Tabel 2.2.1

INSTITUȚIA / GENURI	ANALITIC	INFORMATIV	INVESTIGATIV	TOTAL GENERAL
TV8.md	0	12	5	17
Publika.md/Publika.media	0	14	0	14
Protv.md	0	9	0	9
Moldova 1	0	8	0	8
Nokta.md	1	7	0	8
Jurnal TV	1	4	0	5
Radio Moldova	0	5	0	5
Esp.md	0	4	0	4
Studio-L TV	1	1	0	2

INSTITUȚIA / GENURI	ANALITIC	INFORMATIV	INVESTIGATIV	TOTAL GENERAL
Observatorul de Nord	2	0	0	2
GRT	0	1	0	1
Elita TV	0	1	0	1
Unghiul	1	0	0	1
TOTAL GENERAL	6	66	5	77

Comparativ cu perioadele precedente de monitorizare, în actuala perioadă situația a evoluat întrucâtva pe dimensiunea genurilor jurnalistice informative și investigative și a involuat, sesizabil, pe cea a genurilor analitice (a se vedea Diagrama 2.2.1).

Diagrama 2.2.1

2.3. Paternitate conținuturi și categorii de protagoniști

Din numărul total de subiecte mediatice, 58 (75%) au fost realizate de către redacțiile monitorizate. Celelalte 19 subiecte fie au fost preluate fidel din alte surse media, fie au fost preluate și prelucrate până la publicare/difuzare. Cele mai multe subiecte proprii au produs două redacții – TV8.md și Publika.md/ Publika.media. Totodată, patru redacții – Nokta.md, Observatorul de Nord, GRT și Unghiul, în 61 de zile, nu au produs niciun conținut mediatic propriu. Moldova 1, Jurnal TV, Esp.md și Elita TV au difuzat/publicat doar conținuturi

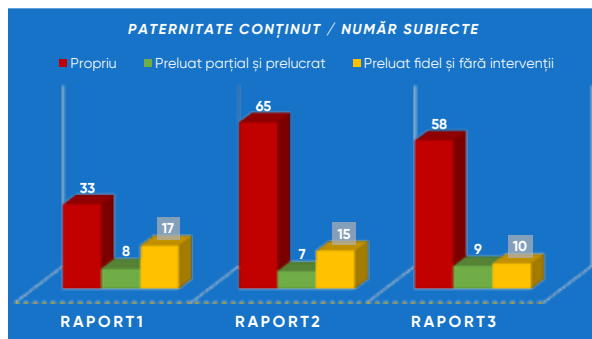
proprii, iar Observatorul de Nord și Unghiul – doar conținuturi preluate fidel (a se vedea Tabelul 2.3).

Tabel 2.3

INSTITUȚIA / PATERNITATE SUBIECTE	PROPRIU	PRELUAT PARȚIAL & PRELUCRAT	PRELUAT FIDEL	TOTAL GENERAL
TV8.md	16	0	1	17
Publika.md	12	2	0	14
Protv.md	7	1	1	9
Moldova 1	8	0	0	8
Nokta.md	0	4	4	8
Jurnal TV	5	0	0	5
Radio Moldova	4	1	0	5
Esp.md	4	0	0	4
Studio-L TV	1	0	1	2
Observatorul de Nord	0	0	2	2
GRT	0	1	0	1
Elita TV	1	0	0	1
Unghiul	0	0	1	1
TOTAL GENERAL	58	9	10	77

În comparație cu perioadele anterioare de monitorizare, paternitatea conținuturilor mediatice la cele patru domenii tematice nu a înregistrat schimbări semnificative (a se vedea Diagrama 2.3).

Diagrama 2.3

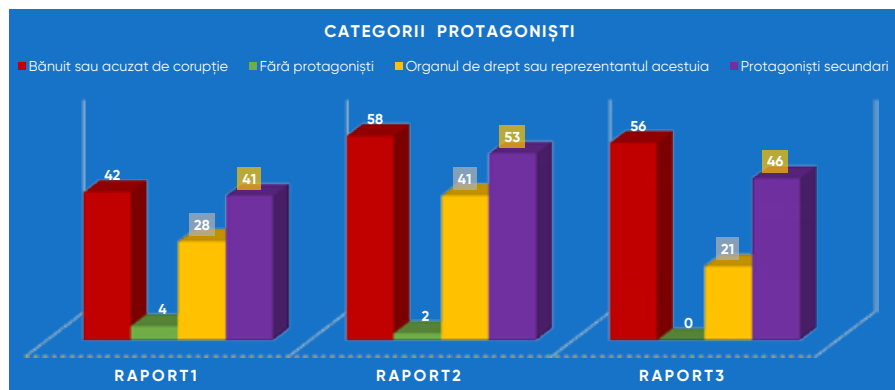
În 77 de conținuturi mediatiche difuzate/publicate în perioada de referință au fost atestați 267 de protagoniști, inclusiv 169 (63%) – principali, adică, în medie cam doi per subiect. În același rând, în subiectele a 3 redacții au lipsit protagoniștii principali, iar în cele ale altor 4 – a lipsit una din cele două categorii de protagoniști principali. Un echilibru relativ al protagoniștilor principali a fost asigurat în subiectele tematice a 6 redacții (a se vedea Tabelul 2.3.1).

Tabel 2.3.1

INSTITUȚIA / PROTAGONIȘTI	BĂNUIT SAU ACUZAT DE CORUPȚIE	ORGANUL DE DREPT	PROTAGONIȘTI SECUNDARI	TOTAL GENERAL
TV8.md	45	0	16	61
Publika.md/Publika.media	50	0	4	54
Protv.md	13	7	8	28
Moldova 1	8	7	12	27
Radio Moldova	4	2	14	20
Nokta.md	0	0	19	19
Jurnal TV	8	8	1	17
Esp.md	8	4	2	14
Observatorul de Nord	0	0	10	10
Studio-L TV	0	1	6	7
Unghiul	1	0	5	6
Elita TV	1	2	0	3
GRT	0	0	1	1
TOTAL GENERAL	138	31	98	267

În plan comparativ situația cu referire la numărul și apartenența protagoniștilor în subiectele tematice monitorizate a rămas aproximativ aceeași. Unica diferență, poate, este lipsa subiectelor fără protagoniști din actuala perioadă de monitorizare (a se vedea Diagrama 2.3.1).

Diagrama 2.3.1

2.4. Gradul de răspândire al conținuturilor, arealul geografic și categoriile de calitate a acestora

Cel mai mare număr de subiecte tematice – 52 (68%), au fost distribuite și prin intermediul unei rețele sociale, iar alte 21 (27%) – și prin intermediul a cel puțin două rețele sociale. În 4 cazuri n-au fost utilizate căi suplimentare de largire a audienței subiectelor. TV8.md s-a îngrijit cel mai mult de creșterea vizibilității propriilor produse mediatice, iar cel mai puțin – Studio-L. Nicio redacție nu și-a distribuit toate materialele pe, cel puțin, două rețele sociale (a se vedea Tabelul 2.4).

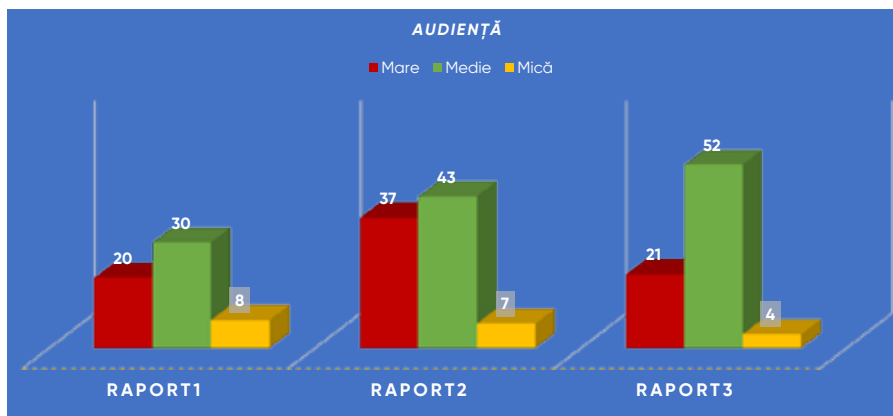
Tabel 2.4

INSTITUȚIA / AUDIENȚĂ	MARE	MEDIE	MICĂ	TOTAL GENERAL
TV8.md	14	3	0	17
Publika.md/Publika.media	0	14	0	14
Protv.md	6	3	0	9
Moldova 1	0	8	0	8
Nokta.md	0	8	0	8
Jurnal TV	1	2	2	5
Radio Moldova	0	4	1	5

INSTITUȚIA / AUDIENȚĂ	MARE	MEDIE	MICĂ	TOTAL GENERAL
Esp.md	0	4	0	4
Studio-L TV	0	1	1	2
Observatorul de Nord	0	2	0	2
GRT	0	1	0	1
Elita TV	0	1	0	1
Unghiul	0	1	0	1
TOTAL GENERAL	21	52	4	77

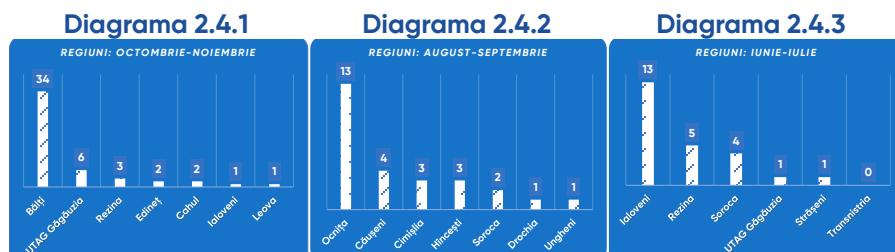
În comparație cu perioadele anterioare, în actuala perioadă este înregistrată o ușoară scădere a numărului de subiecte tematice cu audiență mică și o reducere vizibilă a numărului de subiecte cu audiență mare. În toate cele trei perioade monitorizate au prevalat conținuturile cu audiență medie (a se vedea Diagrama 2.4).

Diagrame 2.4

În perioada octombrie-noiembrie în 49 de subiecte (64%) din cele 77 monitorizate sunt vizate alte localități, decât Chișinău. Acest fapt face diferența arealului geografic al conținuturilor tematice din actuala perioadă față de arealul geografic al subiectelor din perioadele precedente. Elementul comun, însă, al celor trei perioade este prevalența numerică vădită a subiectelor în care este vizată o singură regiune în comparație cu celelalte. În prima perioadă au prevalat subiectele din Ialoveni, în a doua – cele din Ocnița și în actuala – cele

din Bălți. În octombrie–noiembrie apar patru localități care au fost lipsă anterior – Leova, Cahul, Edineț și Bălți (a se vedea Diagramele 2.4.1; 2.4.2 și 2.4.3).

În perioada de referință, ca și în perioadele anterioare, au fost atestate situații, aparent, paradoxale, când redacții cu sediul în capitală nu difuzează/publică subiecte tematice care ar viza capitala și, dimpotrivă, redacții cu sediul în afara capitalei publică subiecte care vizează exclusiv capitala (a se vedea Tabelul 2.4.1).

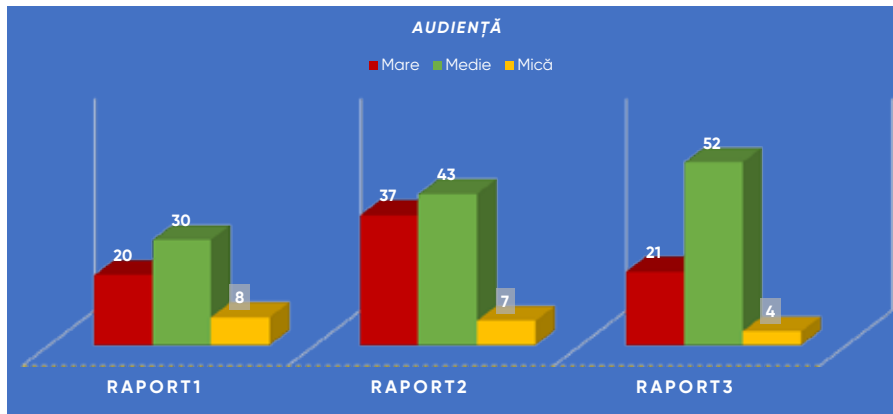
Tabel 2.4.1

INSTITUȚIA / GEOGRAFIE	CHIȘINĂU	ALT RAION	NU ESTE INDICAT	EXTERNĂ
TV8.md	6	13	0	0
ProTV.md	11	8	0	0
Radio Moldova	5	9	0	2
Jurnal TV	3	5	1	3
Nokta.md	3	6	0	2
Esp.md	1	2	5	0
Moldova 1	0	1	3	1
Publika.md/Publika.media	0	4	0	0
Observatorul de Nord	1	0	1	0
Unghiul	1	0	1	0
Studio-L TV	0	0	1	0
GRT	1	0	0	0
Elita TV	0	1	0	0
TOTAL	32	49	12	8

În plan comparativ, arealul geografic al subiectelor tematice din perioada actuală de monitorizare se deosebește de cele precedente printr-o creșterea

evidentă a numărului de conținuturi mediatice în care sunt vizate alte localități decât Chișinăul sau în care sunt vizate alte țări (a se vedea Diagrama 2.4.4).

Diagrama 2.4.4

Din totalul subiectelor monitorizate cea mai mare parte – 64 (77%) au fost de calitate medie, 12 (15%) – de calitate bună și restul – 6 (8%), de calitate inferioară. În perioada de referință s-a remarcat Jurnal TV, cu 4 subiecte de calitate superioară și 1 de calitate medie, dar și Protv.md – cu 4 subiecte de calitate inferioară și 5 – de calitate medie (a se vedea Tabelul 2.4.2).

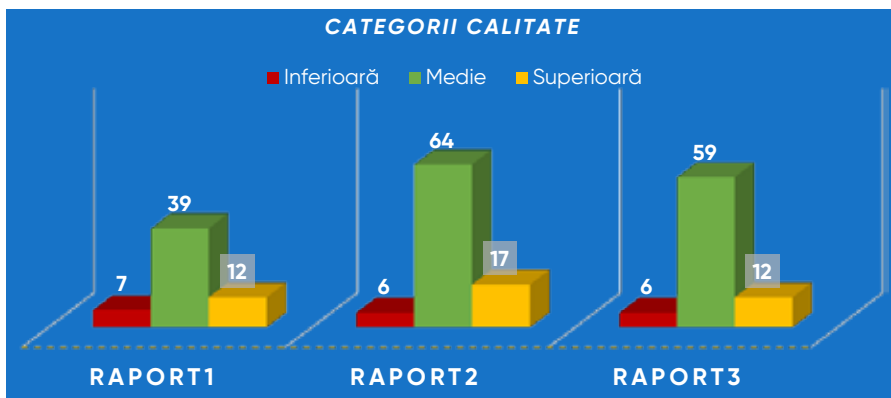
Tabel 2.4.2

INSTITUȚIA / CALITATE	INFERIOARĂ	MEDIE	SUPERIOARĂ	TOTAL MATERIALE
TV8.md	0	11	6	17
Publika.md/Publika.media	0	14	0	14
Protv.md	4	5	0	9
Moldova 1	0	8	0	8
Nokta.md	2	6	0	8
Jurnal TV	0	1	4	5
Radio Moldova	0	5	0	5
Esp.md	0	4	0	4
Studio-L TV	0	1	1	2
Observatorul de Nord	0	2	0	2

INSTITUȚIA / CALITATE	INFERIOARĂ	MEDIE	SUPERIOARĂ	TOTAL MATERIALE
GRT	0	1	0	1
Elita TV	0	1	0	1
Unghiul	0	0	1	1
TOTAL MATERIALE	6	59	12	77

Compararea datelor referitoare la categoriile de calitate jurnalistică a subiectelor monitorizate indică o situație de stagnare spre involuție în actuala perioadă față de precedentele (a se vedea Diagrama 2.4.5).

Diagrama 2.4.5

III. Date generale calitative

3.1. Genul jurnalistic

Pentru genurile jurnalistice utilizate în realizarea celor 77 de subiecte tematice monitorizate redacțiile au întrunit un total de 248 de puncte. Cele mai multe puncte au revenit, ca și în perioadele anterioare, conținuturilor informative și, în premieră, conținuturilor investigative. În același rând, a scăzut drastic punctajul

obținut de subiectele analitice în comparație cu perioadele precedente. Astfel, scorul mediu pentru genurile jurnalistice – 3,22 puncte, este mai ridicat decât în prima perioadă, dar mai redus decât în perioada a doua de monitorizare (a se vedea Tabelul 3.1).

Tabel 3.1.

GEN JURNALISTIC	PUNCTAJ			SCOR MEDIU		
	Raport 3	Raport 2	Raport 1	Raport 3	Raport 2	Raport 1
Informativ	167	176	104	2,53	2,75	2,42
Analitic	35	110	72	5,83	5,50	5,14
Investigativ	46	24	9	9,20	8,00	9,00
TOTAL GENERAL	248	310	185	3,22	3,56	3,19

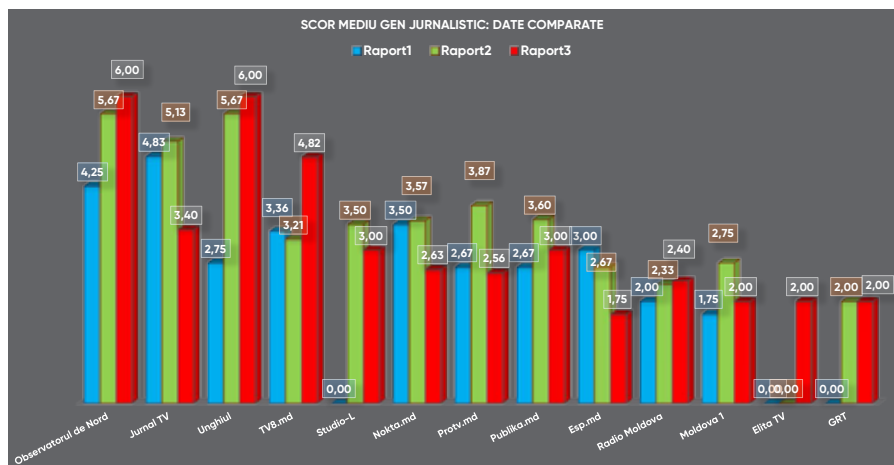
Patru redacții – Unghiul, Observatorul de Nord, TV8.md și Jurnal TV, au înregistrat punctaje mai înalte decât scorul mediu pentru utilizarea genurilor jurnalistice. Cel mai scăzut scor mediu pentru acest indicator a fost atestat la Esp.md – 1,75 puncte. Scorul mediu pentru celelalte opt redacții variază între 3 și 2 puncte (a se vedea Tabelul 3.1.1).

Tabel 3.1.1

INSTITUȚIA / GENURI	INFORMATIV	ANALITIC	INVESTIGATIV	SCOR MEDIU
Unghiul	0,00	6,00	0,00	6,00
Observatorul de Nord	0,00	6,00	0,00	6,00
TV8.md	3,00	0,00	9,20	4,82
Jurnal TV	2,75	6,00	0,00	3,40
Publika.md/Publika.media	3,00	0,00	0,00	3,00
Studio-L TV	1,00	5,00	0,00	3,00
Nokta.md	2,14	6,00	0,00	2,63
Protv.md	2,56	0,00	0,00	2,56
Radio Moldova	2,40	0,00	0,00	2,40
GRT	2,00	0,00	0,00	2,00
Moldova 1	2,00	0,00	0,00	2,00
Elita TV	2,00	0,00	0,00	2,00
Esp.md	1,75	0,00	0,00	1,75
SCOR MEDIU	2,53	5,83	9,20	3,22

Datele comparate ale scorurilor medii pentru genurile jurnalistice demonstrează că 4 redacții – Observatorul de Nord, Unghiul, TV8.md și Radio Moldova, și l-au ridicat, o redacție – GRT, l-a menținut, iar celelalte – și l-au diminuat fie în comparație cu una, fie în comparație cu ambele perioade precedente de monitorizare (a se vedea Diagrama 3.1).

Diagrama 3.1

3.2. Paternitate conținuturi

În perioada de referință, ca și în precedentele, instituțiile mass-media monitorizate au obținut cele mai multe puncte – 580 din 655, pentru conținuturile tematice proprii. Totodată, față de perioadele anterioare, s-a redus punctajul acumulat pe seama subiectelor preluate fidel. Acest fapt a condus la înregistrarea unui scor mediu de 8,51 puncte pentru paternitatea conținuturilor, ceva mai ridicat decât cele obținute anterior (a se vedea Tabelul 3.2).

Tabel 3.2

PATERNITATE SUBIECT	PUNCTAJ			SCOR MEDIU		
	Raport 3	Raport 2	Raport 1	Raport 3	Raport 2	Raport 1
Propriu	580	650	330	10,00	10,00	10,00
Preluat parțial și preluat	45	35	40	5,00	5,00	5,00

PATERNITATE SUBIECT	PUNCTAJ			SCOR MEDIU		
	Raport 3	Raport 2	Raport 1	Raport 3	Raport 2	Raport 1
Preluat fidel și fără intervenții	30	45	51	3,00	3,00	3,00
TOTAL GENERAL	655	730	421	8,51	8,39	7,26

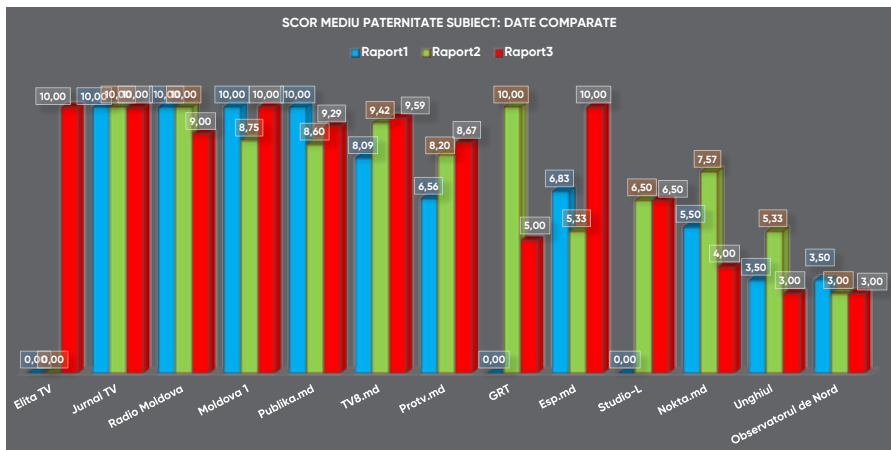
Redacțiile care au difuzat/publicat doar conținuturi proprii – Elita TV, Jurnal TV, Esp.md și Moldova 1, au înregistrat un scor mediu de 10 puncte, iar cele care au publicat numai subiecte preluate fidel – Unghiul și Observatorul de Nord, au obținut un scor mediu de 3 puncte. Scorul mediu pentru paternitatea subiecților la celelalte redacții variază între 9,59 și 4 puncte (a se vedea Tabelul 3.2.1).

Tabel 3.2.1

INSTITUȚIA / PATERNITATE SUBIECT	NUMĂR SUBIECTE	PUNCTAJ	SCOR MEDIU
Elita TV	1	10	10,00
Jurnal TV	5	50	10,00
Esp.md	4	40	10,00
Moldova 1	8	80	10,00
TV8.md	17	163	9,59
Publika.md/Publika.media	14	130	9,29
Radio Moldova	5	45	9,00
Protv.md	9	78	8,67
Studio-L TV	2	13	6,50
GRT	1	5	5,00
Nokta.md	8	32	4,00
Unghiul	1	3	3,00
Observatorul de Nord	2	6	3,00
TOTAL GENERAL	77	655	8,51

Datele comparate referitoare la paternitatea subiecților indică stabilitate la o singură redacție – Jurnal TV, și o stabilitate relativă, la Radio Moldova și la Moldova 1, pe parcursul celor trei perioade de monitorizare. În cazul a două redacții – TV8.md și Protv.md, scorul mediu a crescut de la o perioadă la alta, iar în celelalte cazuri scorul mediu a înregistrat valori ce nu permit a întrevădea tendințe clare de evoluție, stagnare sau involuție (a se vedea Diagrama 3.2).

Diagrama 3.2

3.3. Audiență

În actuala perioadă de monitorizare cele mai multe puncte au fost asigurate de subiectele cu audiență medie – 279 din totalul de 473 de puncte. Situația a involuat față de perioadele precedente, când partea leului din punctaj revenea subiectelor cu audiență mare. Scorul mediu de 6,14 puncte la indicatorul audienței este mai ridicat față de prima perioadă, dar mai redus față de perioada a doua de monitorizare (a se vedea Tabelul 3.3).

Tabel 3.3

CATEGORIE AUDIENȚĂ	PUNCTAJ			SCOR MEDIU		
	Raport 3	Raport 2	Raport 1	Raport 3	Raport 2	Raport 1
Mare	185	320	175	8,81	8,65	8,75
Medie	279	230	158	5,37	5,35	5,27
Mică	9	18	19	2,25	2,57	2,38
TOTAL GENERAL	473	568	352	6,14	6,53	6,07

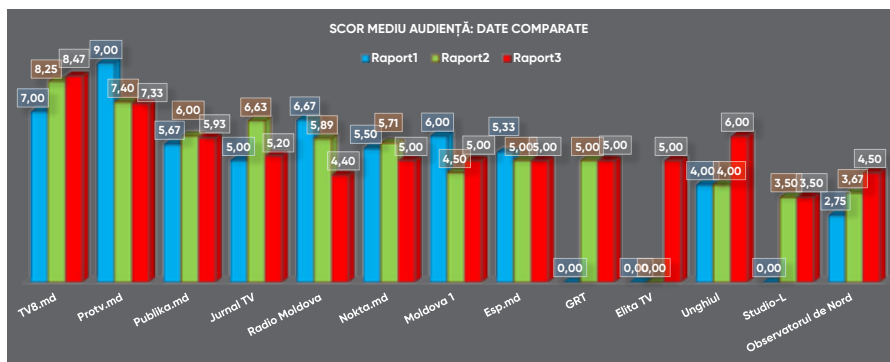
La indicatorul audienței subiectelor tematice monitorizate două redacții – TV8.md și Protv.md, au înregistrat punctaje peste scorul mediu de 6,14 puncte. Scorul mediu obținut de celelalte redacții variază între 6,00 și 3,50 puncte. Cel mai redus scor mediu este atestat la Studio-L (a se vedea Tabelul 3.3.1).

Tabel 3.3.1

INSTITUȚIA / AUDIENȚĂ	NUMĂR SUBIECTE	PUNCTAJ	SCOR MEDIU
TV8.md	17	144	8,47
Protv.md	9	66	7,33
Unghiul	1	6	6,00
Publika.md/Publika.media	14	83	5,93
Jurnal TV	5	26	5,20
Moldova 1	8	40	5,00
Esp.md	4	20	5,00
Nokta.md	8	40	5,00
GRT	1	5	5,00
Elita TV	1	5	5,00
Observatorul de Nord	2	9	4,50
Radio Moldova	5	22	4,40
Studio-L TV	2	7	3,50
TOTAL GENERAL	77	473	6,14

Datelor comparate relevă o ascensiune a scorului de audiență la TV8.md și la Observatorul de Nord și, dimpotrivă, un declin la Protv.md și la Radio Moldova. În celelalte cazuri este impredictibilă dinamica indicatorului de audiență în perspectiva apropiată (a se vedea Diagrama 3.3).

Diagrama 3.3

3.4. Calitate conținuturi

În perioada de referință, la indicatorul de calitate jurnalistică a conținuturilor tematice monitorizate, redacțiile au acumulat un total de 437 de puncte și, respectiv, un scor mediu de 5,68 puncte. Ca și în perioadele precedente, cele mai multe puncte revin subiectelor, în număr covârșitor, de calitate medie – 315 (72%) din total. Și punctajul, și scorul mediu pentru calitatea jurnalistică sunt mai ridicate în comparație cu prima perioadă, dar mai scăzute în comparație cu a doua perioadă de monitorizare (a se vedea Tabelul 3.4).

Tabel 3.4

CATEGORIE CALITATE	PUNCTAJ			SCOR MEDIU		
	Raport 3	Raport 2	Raport 1	Raport 3	Raport 2	Raport 1
Inferioară	14	14	15	2,33	2,33	2,14
Medie	315	353	203	5,34	5,52	5,21
Superioară	108	149	106	9,00	8,76	8,83
TOTAL GENERAL	437	516	324	5,68	5,93	5,59

Șase redacții, la categoria de calitate jurnalistică a subiectelor tematice, au înregistrat punctaje peste scorul mediu. În celelalte cazuri punctajele au fost sub media generală și au oscilat între 5 și 3,67 puncte. În actuala perioadă de monitorizare cel mai redus scor mediu pentru indicatorul calității jurnalistice este atestat la Protv.md (a se vedea Tabelul 3.4.1).

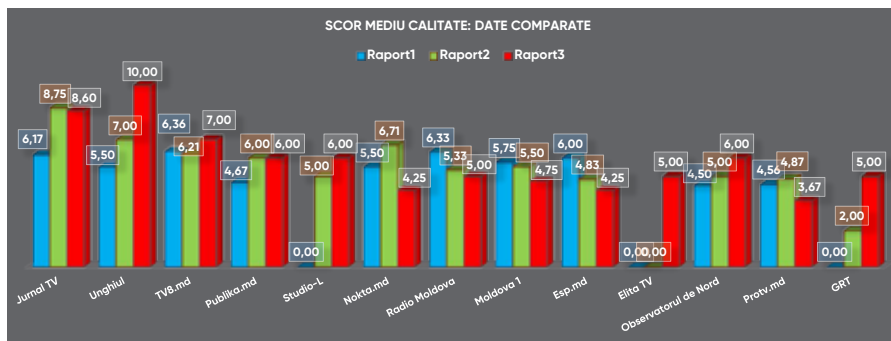
Tabel 3.4.1

INSTITUȚIA	NUMĂR SUBIECTE	PUNCTAJ	SCOR MEDIU
Unghiul	1	10	10,00
Jurnal TV	5	43	8,60
TV8.md	17	119	7,00
Publika.md/Publika.media	14	84	6,00
Studio-L TV	2	12	6,00
Observatorul de Nord	2	12	6,00
GRT	1	5	5,00
Elita TV	1	5	5,00

INSTITUȚIA	NUMĂR SUBIECTE	PUNTAJ	SCOR MEDIU
Radio Moldova	5	25	5,00
Moldova 1	8	38	4,75
Nokta.md	8	34	4,25
Esp.md	4	17	4,25
Protv.md	9	33	3,67
TOTAL GENERAL	77	437	5,68

Datele comparate pentru cele trei perioade de monitorizare atestă o creștere constantă a calității subiectelor jurnalistice în cazul redacțiilor Unghiul și Observatorul de Nord, și o descreștere constantă – în cazul redacțiilor Radio Moldova, Moldova 1 și Esp.md. Rezultatele generale obținute în urma monitorizării nu conturează o tendință clară a vectorului calității jurnalistice a conținuturilor mediatice (a se vedea Diagrama 3.4).

Diagrama 3.4

3.5. Rezultate date calitative

Instituțiile mass-media monitorizate, potrivit celor patru indicatori calitativi, au acumulat un total de 1813 puncte. Cele mai multe – peste o treime (36%) din total, le-a generat indicatorul de paternitate al subiectelor monitorizate, iar cele mai puține – 14 la sută din total, indicatorul de gen jurnalistice.

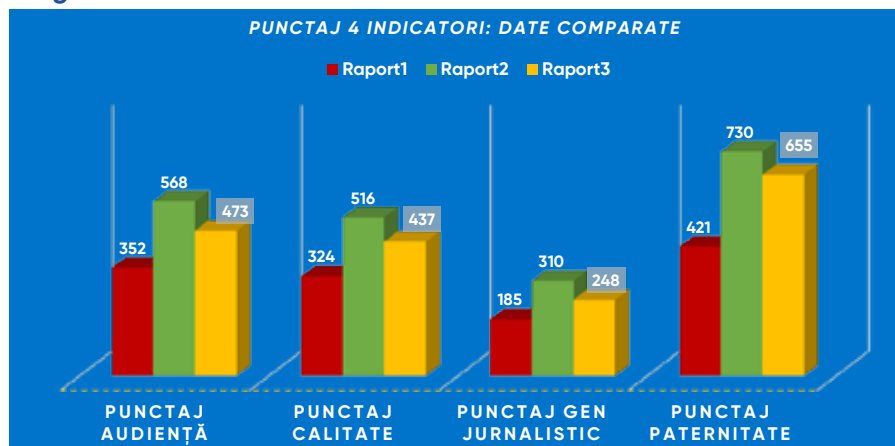
Contribuția TV8.md la punctajul general este de departe cea mai mare – 508 puncte (28%), iar contribuția GRT este cea mai mică – 17 puncte (0,9%). Cinci redacții au obținut rezultate cotate sub 100 de puncte (a se vedea Tabelul 3.5).

Tabel 3.5

INSTITUȚIE / PUNCTAJ	PUNCTAJ GEN JURNALISTIC	PUNCTAJ PATERNITATE	PUNCTAJ AUDIENȚĂ	PUNCTAJ CALITATE	PUNCTAJ TOTAL
TV8.md	82	163	144	119	508
Publika.md/Publika.media	42	130	83	84	339
Protv.md	23	78	66	33	200
Moldova 1	16	80	40	38	174
Jurnal TV	17	50	26	43	136
Nokta.md	21	32	40	34	127
Radio Moldova	12	45	22	25	104
Esp.md	7	40	20	17	84
Observatorul de Nord	12	6	9	12	39
Studio-L TV	6	13	7	12	38
Unghiul	6	3	6	10	25
Elita TV	2	10	5	5	22
GRT	2	5	5	5	17
TOTAL GENERAL	248	655	473	437	1813

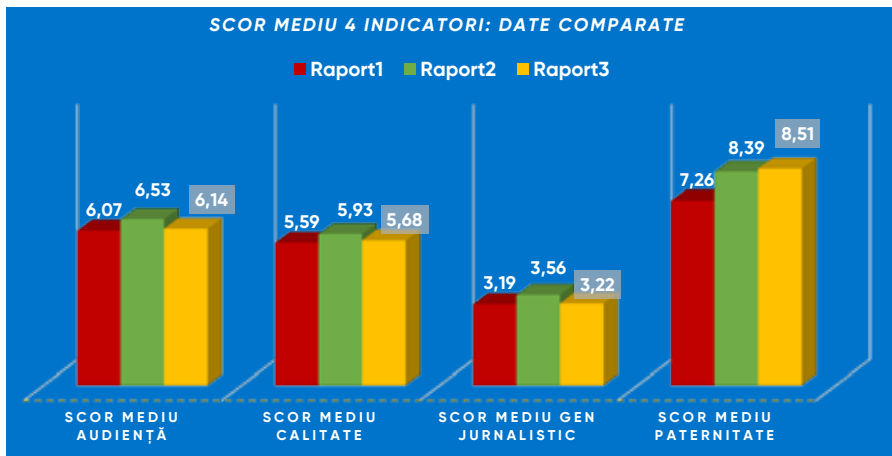
Datele comparate demonstrează că, după evoluția înregistrată în perioada a doua, în actuala perioadă de monitorizare a fost atestată o involuție care vizează fiecare din cei patru indicatori calitativi (a se vedea Diagrama 3.5).

Diagrama 3.5.

Datele comparate ale scorurilor medii pentru cei patru indicatori în trei perioade de monitorizare relevă o evoluție a scorului mediu la un singur indicator – cel al paternității subiectelor jurnalistice. În celelalte cazuri scorurile medii au involuat ușor în actuala perioadă față de precedenta (a se vedea Diagrama 3.5.1).

Diagrama 3.5.1

Scorurile medii individuale pe redacții, obținute la fiecare din cei patru indicatori calitativi, precum și scorul mediu general de calitate pentru perioada de referință, sunt prezentate în Tabelul 3.5.1.

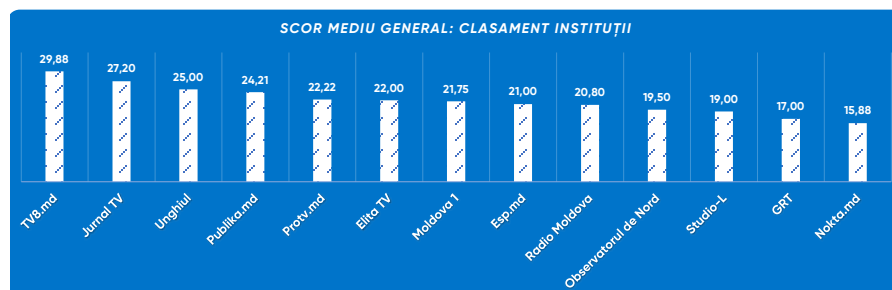
Astfel, scorul mediu general **de 23,55 de puncte**, potrivit metodologiei, corespunde unei **reflectări relativ bune** de către redacții **a fenomenului corupției** în cele patru domenii tematice monitorizate. Scorul de 23,55 de puncte se încadrează în treapta a patra (între 19 puncte exclusiv și 26 de puncte inclusiv) din cele șase trepte de calificare prevăzute în metodologia de monitorizare. De remarcat, că două redacții – TV8.md și Jurnal TV, au înregistrat scoruri medii care le plasează pe următoarea, a cincea treaptă de calificare (între 27 și 33 de puncte inclusiv). În același rând, trei redacții, cu scorurile medii obținute, nu s-au ridicat, decât pe treapta a treia de calificare.

Tabel 3.5.1

INSTITUȚIA / REZULTATE	SCOR MEDIU / GEN JURNALISTIC	SCOR MEDIU / PATERNITATE	SCOR MEDIU / AUDIENȚĂ	SCOR MEDIU / CALITATE	SCOR MEDIU GENERAL
TV8.md	4,82	9,59	8,47	7,00	29,88
Jurnal TV	3,40	10,00	5,20	8,60	27,20
Unghiul	6,00	3,00	6,00	10,00	25,00
Publika.md/Publika.media	3,00	9,29	5,93	6,00	24,21
Protv.md	2,56	8,67	7,33	3,67	22,22
Elita TV	2,00	10,00	5,00	5,00	22,00
Moldova 1	2,00	10,00	5,00	4,75	21,75
Esp.md	1,75	10,00	5,00	4,25	21,00
Radio Moldova	2,40	9,00	4,40	5,00	20,80
Observatorul de Nord	6,00	3,00	4,50	6,00	19,50
Studio-L TV	3,00	6,50	3,50	6,00	19,00
GRT	2,00	5,00	5,00	5,00	17,00
Nokta.md	2,63	4,00	5,00	4,25	15,88
TOTAL GENERAL	3,22	8,51	6,14	5,68	23,55

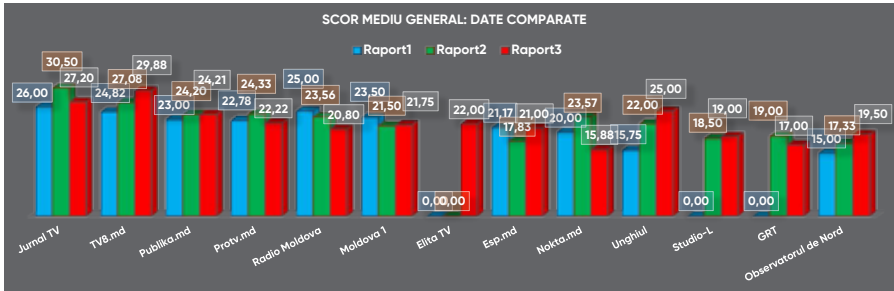
Un clasament al instituțiilor mass-media monitorizate în actuala perioadă este prezentat în Diagrama 3.5.2.

Diagrama 3.5.2

Date comparate cu referire la scorul mediu general înregistrat de instituțiile mass-media în cele trei perioade de monitorizate sunt prezentate în Diagrama 3.5.3.

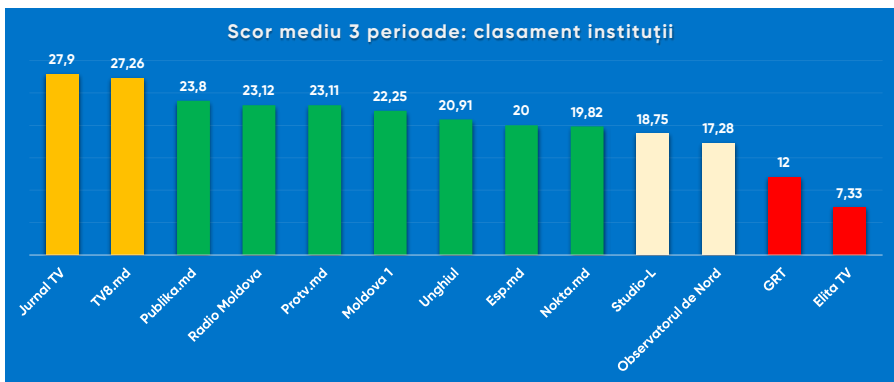
Diagrama 3.5.3

Un clasament al instituțiilor mass-media conform scorului mediu calculat pentru trei perioade de monitorizare este prezentat în Diagrama 3.5.4. Scorul este calculat prin sumarea scorurilor medii dobândite de fiecare redacție în fiecare din cele trei perioade de monitorizare (excepție Studio-L care n-a participat în perioada inițială) și împărțirea valorii obținute la numărul de perioade. Dacă interpretăm datele clasamentului conform metodologiei, putem constata că:

- două redacții au reflectat corupția în mod defectuos;
- în cazul altor două redacții reflectarea corupției a fost acceptabilă;
- șapte redacții au reflectat corupția relativ bine;
- au reflectat bine corupția două redacții – singurele care au ajuns pe treapta a cincea de calificare din șase.

Diagrama 3.5.4

Datele comparate indică o evoluție cu peste două puncte a scorului mediu general – de la 22,10 puncte, în prima perioadă, la 24,41 puncte, în perioada a doua, și o involuție cu aproape un punct – până la 23,55 puncte, în actuala perioadă de monitorizare. Prin urmare, evoluția înregistrată în perioada a doua nu a devenit tendință.

CONCLUZII GENERALE DATE CANTITATIVE/CALITATIVE

1. În perioada de referință **numărul subiectelor tematice a fost mai mare față de prima perioadă de monitorizate, dar a descrescut comparativ cu perioada a doua.** În toate cele trei perioade de monitorizare frecvența abordării temelor și repartizarea subiectelor pe zile au fost neuniforme. Acest fapt relevă deficiențe în activitatea planică a instituțiilor mass-media monitorizate.
2. Ca și în perioadele precedente, redacțiile au dat preferință clară genurilor jurnalistice informative și au reflectat cel mai des cazurile de corupție mică.
3. În șase luni de monitorizare nu s-a ajuns la situația când toate redacțiile să producă și să publice/difuzeze conținuturi proprii ce-ar aborda cele patru domenii tematice.
4. Deși, în mare, a fost atestat un echilibru relativ între protagoniștii principali, n-au fost depășite cazurile de dezechilibru vădit în subiecte tematice ale unor redacții monitorizate.
5. În actuala perioadă de monitorizare, ca și în precedentele, posibilitățile eficiente de asigurare a unei audiențe cât mai largi a conținuturilor mediatice fie au fost ignorate de unele redacții, fie au fost valorificate parțial.
6. În trei perioade de monitorizare subiectele despre corupție au vizat cel mai des cazuri din municipiile Chișinău și Bălți și din raioanele Ialoveni și Ocnița. Subiecte separate au vizat și alte vreo zece regiuni, dar insuficiente pentru a acoperi măcar o treime din raioanele țării. Este, cu siguranță, o consecință a fenomenului „copy paste”, adânc înrădăcinat în practica redacțională.
7. **În toate cele trei perioade de monitorizare au predominat subiectele de calitate jurnalistică medie** – de la 2/3 până la 3/4 din numărul total

de conținuturi mediatică. În același rând, **în nicio perioadă n-au lipsit subiectele de calitate îndoielnică.**

- 8. Datele comparate** ale celor trei perioade de monitorizare **relevă evoluție a câtorva redacții și stagnare sau involuție a majorității redacțiilor în reflectarea corespunzătoare a fenomenului corupției.**

RECOMANDARE GENERALĂ

1. Fiecare redacție să-și ajusteze sau, la necesitate, să elaboreze și să pună în practică politica editorială, care să asigure:
 - a) o activitate redacțională planificată și coordonată, inclusiv pe dimensiunea reflectării fenomenului corupției prin intermediul genurilor jurnalistice analitice;
 - b) producția de conținuturi tematice proprii, cuprinzând o geografie largă, și difuzarea/publicarea cu anumită periodicitate a acestora, distribuindu-le suplimentar pe cele mai populare rețele sociale, pe măsură să confere problematicii anticorupție vizibilitate mediatică adecvată;
 - c) încetățenirea practicii de a da la coș propriile conținuturi mediatică care nu întrunesc rigorile profesionale și de a ignora preluarea subiectelor străine de calitate îndoielnică;
 - d) înrădăcinarea unei obișnuințe redacționale de a monitoriza din când în când propria ofertă mediatică, pentru a putea, după caz, interveni mai exact și mai în cunoștință de cauză pe segmentele problematice.

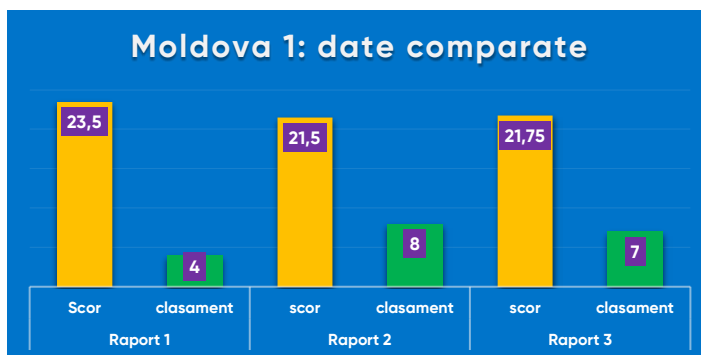
IV. Reflectarea corupției de către fiecare instituție mass-media în cele trei perioade de monitorizare

4.1. Tv Moldova 1

Activitatea Tv Moldova 1 în reflectarea corupției în domeniile tematice monitorizate este caracterizată de instabilitate. Astfel, după un scor mediu acceptabil pe care l-a obținut în prima perioadă și care i-a permis să se poziționeze pe locul al patrulea în clasamentul instituțiilor monitorizate, a înregistrat apoi scoruri modeste în următoarele două perioade, coborând mai jos de jumătatea clasamentului (a se vedea Diagrama 4.1). În definitiv, Moldova 1 a ocupat locul al 6-lea.

Diagrama 4.1.

Recomandare:

1. Tv Moldova 1 să remedieze restanțele ieșite în evidență pe parcursul monitorizării, restanțe, care vizează:
 - a) numărul, diversitatea, geografia și genurile jurnalistice utilizate la realizarea subiectelor tematice;
 - b) periodicitatea și uniformitatea difuzării conținuturilor mediatice la temă, precum și distribuția suplimentară a lor prin rețelele sociale;

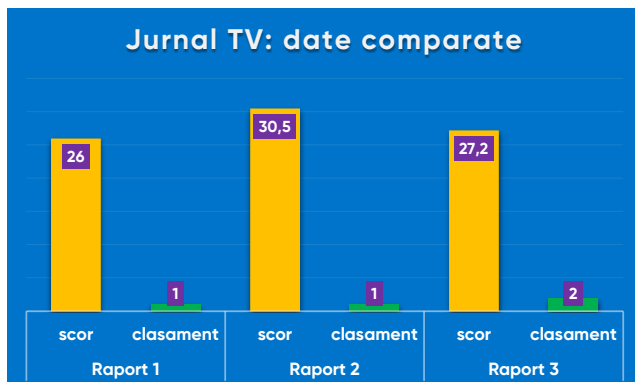
- c) calitatea jurnalistică a subiectelor tematice.

4.2. Jurnal Tv

Jurnal Tv, în perioadele de monitorizare, s-a clasat în două rânduri pe prima poziție din clasament și o dată – pe poziția a doua (a se vedea Diagrama 4.2.). Potrivit rezultatelor generale, Jurnal TV și-a adjudecat întâietatea între instituțiile mass-media monitorizate.

Diagrama 4.2.

Recomandări:

1. Să mențină abordarea fenomenului corupției prin utilizarea genurilor jurnalistice analitice și investigative și echilibrul protagoniștilor în conținuturile tematice.
2. Să îmbunătățească anumite aspecte referitoare la diversitatea temelor, la geografia subiectelor, la repartizarea pe zile și la distribuirea/răspândirea suplimentară a acestora.

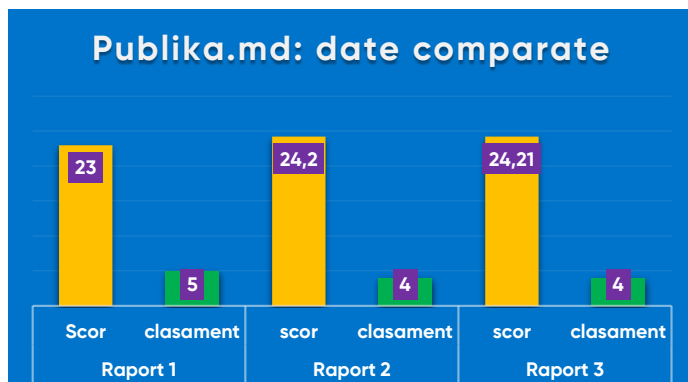
4.3. Publika.md/Publika.media

Publika.md/Publika.media, după prima perioadă de monitorizare, a obținut un scor mediu care a plasat-o pe locul al cincilea în clasament. În perioada a doua și-a sporit scorul mediu și a urcat o poziție. În perioada

a treia de monitorizare, Publika.md/Publika.media și-a menținut și scorul obținut anterior (cu diferență de o sutime de punct), și poziția a patra în ierarhia instituțiilor mass-media monitorizate (a se vedea Diagrama 4.3). În clasamentul final Publika.md/Publika.media s-a situat pe poziția a treia.

Diagrama 4.3.

Recomandări:

1. Să îmbunătățească nivelul de calitate jurnalistică a conținuturilor, în mod prioritar și necondiționat, prin asigurarea prezenței și echilibrului protagoniștilor principali.
2. În elucidarea cazurilor de corupție să dea preponderență genurilor jurnalistice analitice.
3. Să publice cu anumită periodicitate conținuturile mediatice la temă.

4.4. Elita Tv

Elita Tv doar în perioada a treia a difuzat un singur subiect tematic, fapt ce denotă activitate defectuoasă în reflectarea corupției din cele patru domenii monitorizate.

Recomandare:

1. Elita Tv să-și ajusteze politica editorială de o manieră care să asigure prezența în oferta mediativă a unor subiecte despre fenomenul corupției,

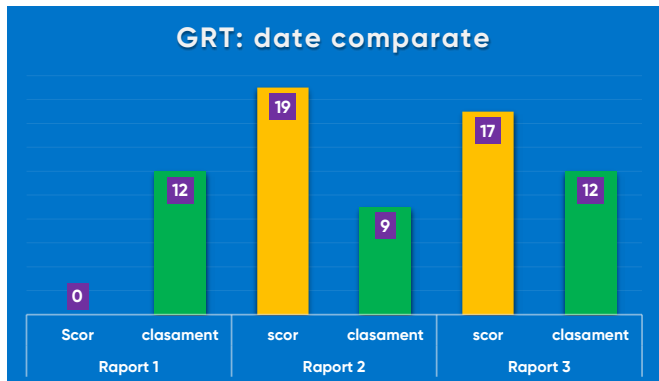
inclusiv în domeniile tematice monitorizate, difuzate cu periodicitate, de preferat, săptămânală.

4.5. Tv Găgăuzia

GRT în prima perioadă n-a difuzat subiecte la temele monitorizate, în perioada a doua a difuzat un singur subiect propriu, iar în perioada a treia – un subiect preluat și prelucrat. Astfel, în clasamentul redacțiilor monitorizate, GRT a ocupat o dată locul al 9-lea, altă dată – ultimul loc și a treia oară – penultimul loc (a se vedea Diagrama 4.5). Cu un scor mediu de 12,0 puncte acumulat în șase luni de monitorizare, scor ce semnifică activitate defectuoasă, GRT ocupă penultimul loc în clasament.

Diagrama 4.5

Recomandare:

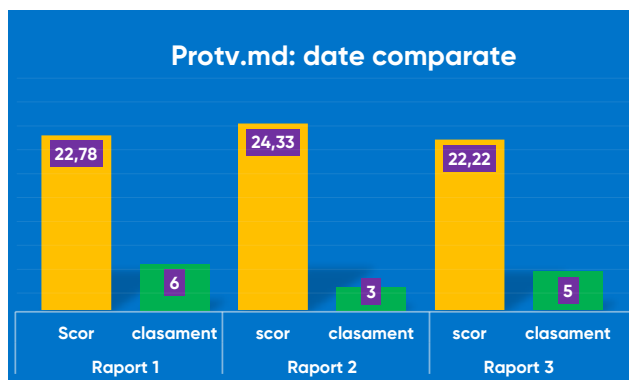
1. Tv Găgăuzia să-și ajusteze politica editorială de o manieră care să asigure prezența în oferta mediatică a unor subiecte despre fenomenul corupției, inclusiv în domeniile tematice monitorizate, difuzate cu periodicitate, de preferat, săptămânală.

4.6. ProTv.md

ProTv.md, cu scorurile medii obținute s-a plasat, inițial, pe poziția a șasea în clasament, apoi a urcat până pe treapta a treia, ca, în ultima perioadă de monitorizare să coboare pe treapta a cincea (a se vedea Diagrama 4.6). Astfel, în clasamentul final ProTv.md a ocupat poziția a cincea în rândul celor 13 instituții mass-media monitorizate.

Diagrama 4.6.

Recomandări:

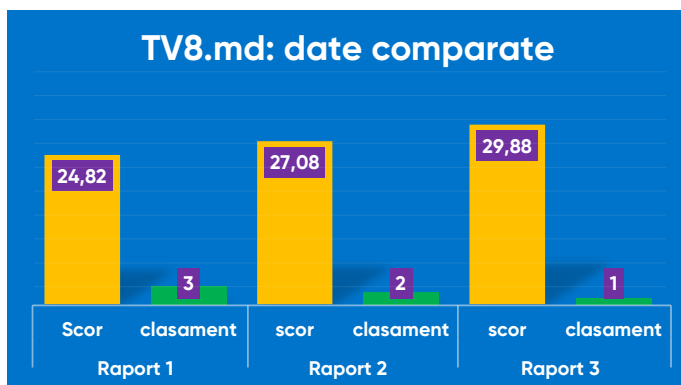
1. Cu prioritate, să îmbunătățească nivelul de calitate jurnalistică a propriilor conținuturi mediatice.
2. Să asigure o repartizare în timp uniformă a subiectelor la teme monitorizate.

4.7. Tv8.md

În perioadele de monitorizare Tv8.md, cu scor mediu în creștere semnificativă – cu peste două puncte de fiecare dată, a ocupat, inițial poziția a treia, apoi a doua și, în etapa actuală – prima poziție în clasamentul redacțiilor (a se vedea Diagrama 4.7). În clasamentul final TV8.md s-a situat pe locul al doilea și, alături de Jurnal TV, a ajuns pe treapta a cincea de calificare din cele șase.

Diagrama 4.7

Recomandări:

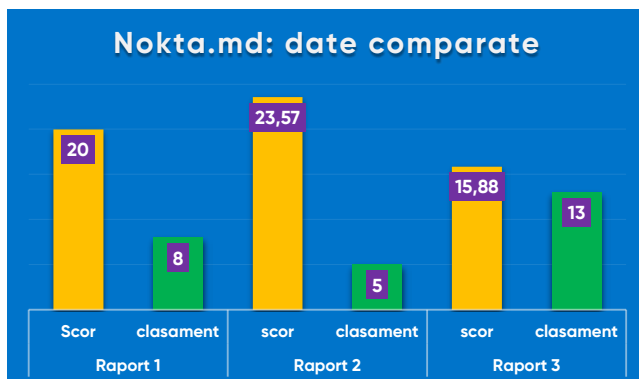
1. Să mențină și să dezvolte progresele înregistrate în perioadele de monitorizare.
2. Să asigure, cu prioritate, prezența și echilibrul relativ al protagoniștilor principali în conținuturile mediatice tematice.

4.8. Nokta.md

nokta
медиа с позицией

În trei perioade de monitorizare, Nokta.md a pornit din start cu un scor mediu de 20 de puncte, apoi l-a ridicat până peste 23 de puncte, ca în final să-l diminueze cu aproape 8 puncte. E motivul din care de pe locul al cincilea din clasament în perioada precedentă a coborât pe ultimul loc în actuala perioadă de monitorizare (a se vedea Diagrama 4.8). Nokta.md a încheiat perioadele de monitorizare pe locul al 9-lea – ultimul de pe treapta a patra de calificare din cele șase, prevăzute de metodologie.

Diagrama 4.8

Recomandări:

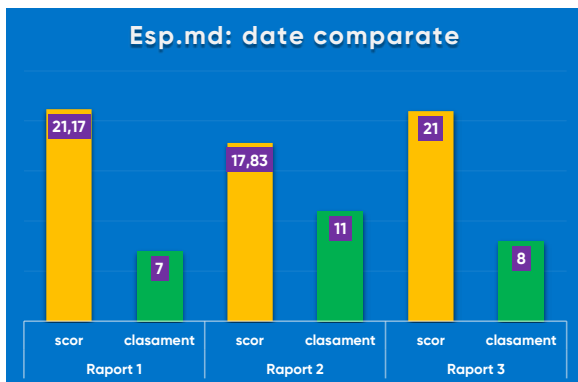
1. Să se orienteze cu prioritate la propriile conținuturi în care să elucideze cazuri de corupție în regiunea în care activează.
2. Să renunțe categoric la preluarea conținuturilor mediatice de calitate îndoielnică.
3. Să asigure prezența și echilibrul protagoniștilor principali în subiectele jurnalistice.
4. Să obțină și să mențină o stabilitate relativă în activitatea redacției.

4.9. Esp.md

Esp.md, după un start relativ bun în prima perioadă de monitorizare, a cedat în perioada a doua, când de pe locul al 7-lea a coborât pe locul al 11-lea și, întrucâtva, și-a revenit în perioada a treia de monitorizare, cu locul al 8-lea în clasament (a se vedea Diagrama 4.9). După trei perioade de monitorizare, Esp.md s-a situat pe poziția a opta în clasamentul final.

Diagrama 4.9

Recomandări:

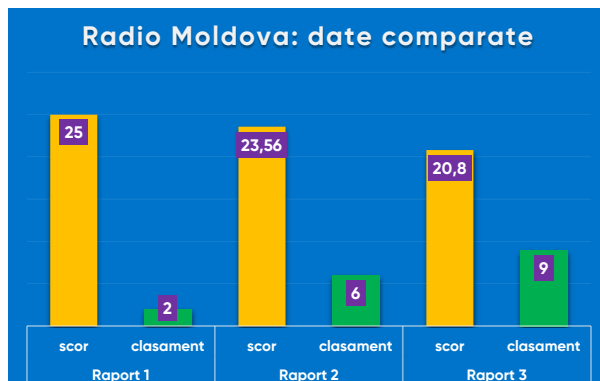
1. Să nu se limiteze la genurile informative și să exploreze cu hotărâre genurile analitice în reflectarea cazurilor de corupție.
2. Să asigure o stabilitate relativă în activitatea redacției.

4.10. Radio Moldova

Radio Moldova, de pe locul al doilea în prima perioadă, a coborât până pe locul al 9-lea în a treia perioadă de monitorizare, diminuându-și scorul mediu, mai întâi, cu un punct și jumătate, apoi – cu încă aproape trei puncte (a se vedea Diagrama 4.10). În clasamentul final Radio Moldova s-a situat pe poziția a patra.

Diagrama 4.10

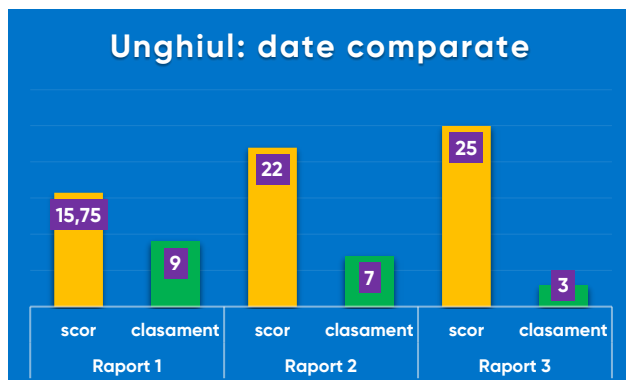
Recomandări:

1. Să fortifice capacitățile profesionale ale realizatorilor de subiecte la temă, care să le permită utilizarea genurilor analitice și obținerea unui nivel mai înalt al calității conținuturilor mediatiche.
2. Să asigure o stabilitate relativă în activitatea redacției.

4.11. Unghiul

Ziarul Unghiul, de la scor mediu modest înregistrat în perioada inițială, și l-a îmbunătățit puternic, cu peste zece puncte în următoarele perioade, ajungând de pe locul al 9-lea pe locul al 3-lea în clasamentul instituțiilor mass-media monitorizate (a se vedea Diagrama 4.11). În clasamentul final Unghiul a ocupat poziția a 7-a.

Diagrama 4.11

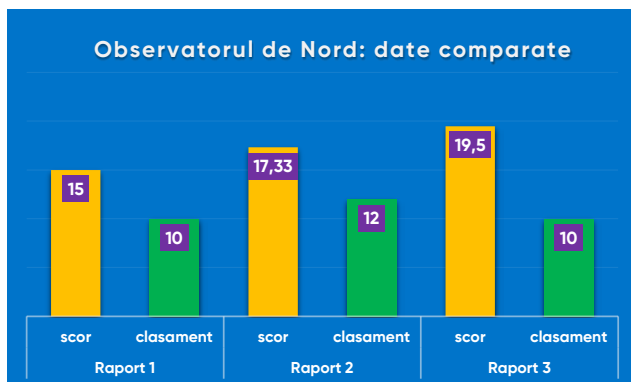

Recomandări:

1. În mod prioritar, să se orienteze la realizarea propriilor conținuturi mediatice care ar elucida cazuri de corupție din zona geografică în care activează.
2. Pentru diversificarea ofertei mediatice, să continue practica preluării subiectelor tematice străine de bună calitate jurnalistică.

4.12. Observatorul de Nord

În prima perioadă de monitorizare ziarul Observatorul de Nord a înregistrat un scor mediu redus, pe care, ulterior l-a îmbunătățit de fiecare dată cu câte mai mult de două puncte. Totuși, în concurență cu celelalte redacții nu a reușit să obțină decât poziția a 10-ea în clasamentul pentru perioada a treia de monitorizare (a se vedea Diagrama 4.12). În clasamentul final Observatorul de Nord ocupă poziția a 11-cea, căreia îi corespunde treapta a treia de calificare din cele șase, treapta respectivă semnificând o reflectare acceptabilă a corupției.

Diagrama 4.12**Recomandări:**

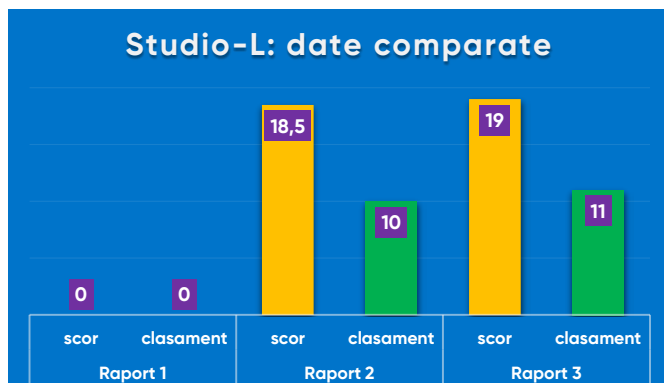
1. În mod prioritar, să se orienteze la realizarea propriilor conținuturi mediatice care ar elucida cazuri de corupție din zona geografică în care activează.
2. Pentru diversificarea ofertei mediatice, să continue practica preluării subiectelor tematice străine de bună calitate jurnalistică.

4.13. Studio-L

Studio-L TV, care a fost monitorizat în ultimele două perioade, a început cu locul al 10-lea și a sfârșit cu locul al 11-lea în clasament (a se vedea Diagrama 4.13). În clasamentul final Studio-L TV ocupă poziția a 10-a și, împreună cu Observatorul de Nord, împart treapta a treia de calificare din cele șase.

Diagrama 4.13

Recomandări:

1. Să se orienteze în mod prioritar:
 - a) la realizarea conținuturilor analitice proprii, care să elucideze cazuri de corupție în zona geografică în care activează;
 - b) la asigurarea prezenței și echilibrului necesar în subiecte a protagoniștilor principali;
 - c) la utilizarea căilor disponibile pentru lărgirea audienței.

Proiectul „**Consolidarea Statului de Drept și a Mecanismelor Anticorupție în Republica Moldova**”, este cofinanțat de **Uniunea Europeană, Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ), Guvernul Marii Britanii, și implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).**

Parteneri ai proiectului în Chișinău sunt Asociația Presei Independente (API) și Centrul de Investigații Jurnalistice (CIJM), care implementează proiectul „**Consolidarea unei rețele de jurnaliști de investigație în Republica Moldova și creșterea capacității acestora de a investiga cazurile de corupție**”.

Anexă:

Metodologia privind reflectarea corupției în mass-media din Republica Moldova

Generalități

Corupția, potrivit Legii Republicii Moldova (RM) privind prevenirea și combaterea corupției (2008), înseamnă: **faptă ilegală** care **afectează exercitarea normală a funcției** și care constă fie **în folosirea de către subiectul actelor de corupție sau al faptelor de comportament corupțional a funcției sale** pentru **solicitarea, primirea sau acceptarea, direct sau indirect, pentru sine sau pentru o altă persoană**, a unor **foloase materiale** sau a unui **avantaj** necuvenit, fie în promisiunea, oferirea sau acordarea ilegală **a unor asemenea foloase sau avantaje necuvenite subiecților actelor de corupție**.

Corupția este comportamentul care deviază de la îndatoririle normale ale unui funcționar public sau care violează legi împotriva exercitării anumitor tipuri de influență specifică, cum ar fi mita, nepotismul, deturnarea de fonduri. Astfel, individul se identifică în postura de conducător și își folosește atribuțiile de serviciu în favoarea unor interese personale, ilegale, dar care îi asigură emoția de putere și de faimă.

Legea integrității RM: actele de corupție:

- a. coruperea activă;
- b. darea de mită;
- c. coruperea alegătorilor;
- d. coruperea pasivă;
- e. luarea de mită;
- f. primirea unei remunerații ilicite pentru îndeplinirea lucrărilor legate de deservirea populației;
- g. traficul de influență;
- h. manipularea unui eveniment;

- i. pariurile aranjate;
- j. finanțarea ilegală a partidelor politice sau a campaniilor electorale, încălcarea modului de gestionare a mijloacelor financiare ale partidelor politice sau ale fondurilor electorale;
- k. delapidarea patrimoniului public;
- l. delapidarea mijloacelor din fondurile externe;
- m. utilizarea contrar destinației a mijloacelor din împrumuturile interne sau fondurile externe;
- n. primirea de recompensă nelegitimă sau de folos material;
- o. utilizarea fondurilor nedeclarate, neconforme sau venite din străinătate pentru finanțarea partidelor politice;
- p. utilizarea contrar destinației a mijloacelor din împrumuturile interne sau fondurile externe, obținerea frauduloasă a mijloacelor din fonduri externe, însușirea patrimoniului public sau a mijloacelor din fondurile externe.

Legea integrității RM: actele conexe actelor de corupție:

- a. exercitarea atribuțiilor de serviciu în sectorul public în situație de conflict de interese;
- b. exercitarea atribuțiilor de serviciu în sectorul privat în situație de conflict de interese;
- c. abuzul de putere sau abuzul de serviciu în sectorul public;
- d. abuzul de serviciu în sectorul privat;
- e. excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu;
- f. neglijența în serviciu;
- g. falsificarea rezultatelor votării;
- h. obținerea frauduloasă a mijloacelor din fonduri externe;
- i. falsul în acte publice;
- j. falsul în documente contabile;
- k. tăinuirea averii și a intereselor personale de către declaranții din sectorul public;
- l. tăinuirea averii și a intereselor personale de către declaranții din sectorul privat;
- m. îmbogățirea ilicită;
- n. încălcarea regimului de confidențialitate a informațiilor din declarațiile de avere și interese personale;

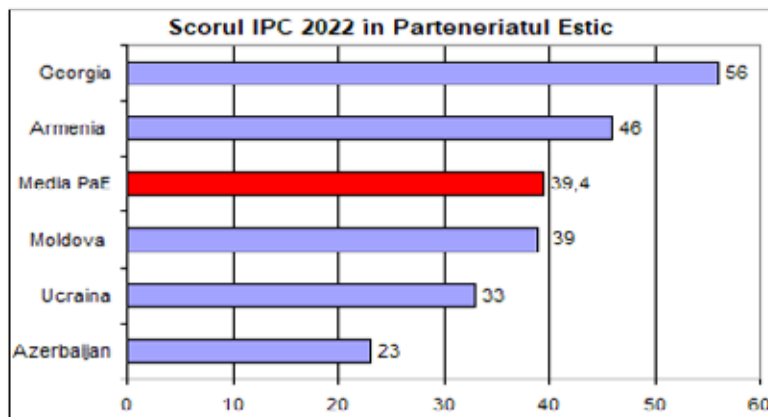
- o.** încălcarea regulilor de creditare, a politicilor de acordare a împrumuturilor sau a regulilor de acordare a despăgubirii/indemnizației de asigurare;
- p.** gestiunea defectuoasă sau frauduloasă a băncii;
- q.** obstrucționarea supravegherii bancare;
- r.** favoritismul;
- s.** excesul de putere privind actele permissive;
- t.** încălcarea regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor în ierarhie, limitărilor de publicitate;
- u.** încălcarea regimului juridic al restricțiilor și limitărilor în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu și cu migrarea agenților publici în sectorul privat.

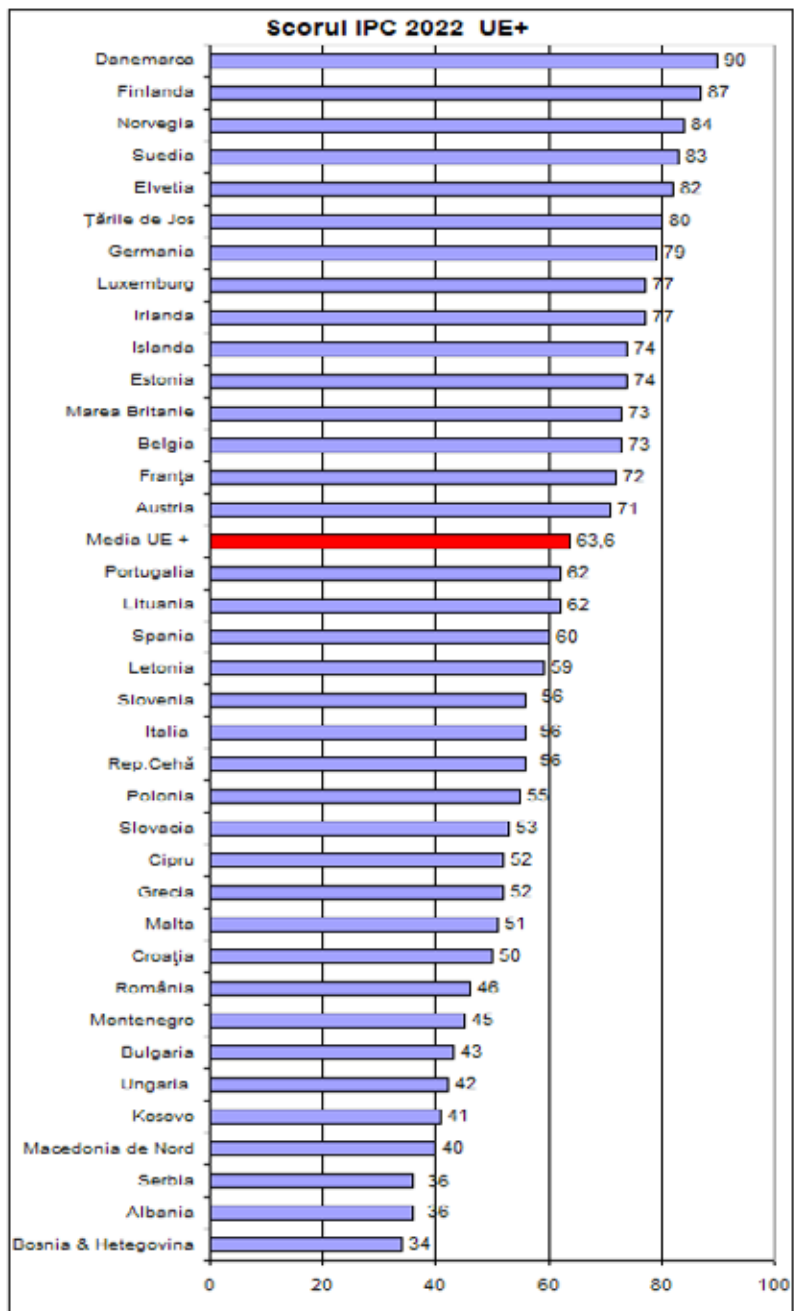
Indicele Percepției Corupției – IPC

IPC reflectă nivelul corupției din sectorul public perceput de către experți și oameni de afaceri și este calculat la o scară de la 0 până la 100, unde „0” semnifică corupție totală, iar „100” – lipsă totală de corupție.

REPUBLICA MOLDOVA ÎN CLASAMENTUL IPC 2013-2022

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
SCORUL	35	35	33	30	31	33	32	34	36	39
LOCUL ÎN CLASAMENT	102	103	103	123	122	117	120	115	105	91

Pierderile anuale aduse RM de pe urma actelor de corupție se cifrează în intervalul 8%-13% din PIB sau de circa 10-20 miliarde lei, sau o reducere medie anuală de circa 400 USD pentru fiecare cetățean. Pierderile anuale de pe urma corupției depășesc cheltuielile pentru toți pensionarii și pentru toate indemnizațiile de asistență socială. Concluzia e la suprafață: corupția reprezintă o problemă enormă în calea dezvoltării societății.

Mass-media, ca să-și legitimeze utilitatea socială în exercitarea misiunii pe care o are, nu poate să nu reflecte o problemă majoră a societății. Dar o reflectă, oare? Și dacă da, cum o reflectă? În încercarea de a obține răspunsuri la aceste întrebări este elaborată prezenta metodologie.

Scopul metodologiei: a determina modul în care instituțiile mass-media monitorizate reflectă tematica referitoare la fenomenul corupției și, în funcție de rezultatele monitorizării – formularea de recomandări

Obiectul monitorizării: conținuturi mediatice care vizează corupția în domeniile **educație, sănătate, asistență socială, sectorul agroalimentar** sau **alt** domeniu, cu indicarea acestuia, dar fără evaluare calitativă

Perioada monitorizării: iunie – noiembrie, 2023

Conținuturi monitorizate:

- a. În presa tipărită și on-line – conținutul integral
- b. În audiovizual – principala ediție informativă a zilei și, după caz, programe audiovizuale de ciclu sau sporadice, în intervalul orar 17.00–24.00– pentru televiziune și 17.00–20.00 – pentru radio;

Instituții mass-media monitorizate: criterii de selectare

- a. Publice și private
- b. Locale/regionale și naționale
- c. Tipărită, on-line și audiovizuale
- d. Notorietate (audiența instituțiilor mass-media)
- e. De limbă română și rusă
- f. Nespecializate în investigații jurnalistice și/sau în reflectarea tematicii corupției

Listă instituții mass-media monitorizate

1. TV Moldova 1
2. Jurnal TV
3. Elita TV (Rezina)
4. TV GRT (Comrat)
5. Protv.md
6. TV8.md
7. Publika.md, redenumită în Publika.media, după suspendarea activității la sfârșitul lunii octombrie 2023
8. Nokta.md (Comrat)
9. Esp.md (Bălți)
10. Radio Moldova
11. Ziarul *Unghiul* (Ungheni)
12. Ziarul *Observatorul de Nord* (Soroca)
13. 13. Studio-L TV (Căușeni), instituție care a fost monitorizată în ultimele două perioade

Indicatori ai metodologiei: cantitativi și calitativi**Tabel explicativ**

NR.	INDICATOR	SEMNIFICAȚIE	COD
1.	Data	Măsoară numărul de zile din perioada monitorizată, în care instituția mass-media a reflectat tema	0
2.	Număr conținuturi	Măsoară numărul de conținuturi la temă pe data indicată și pe parcursul perioadei de monitorizare.	1
3.	Tema	Măsoară numărul de subiecte la temele: educație, sănătate, asistență socială, sectorul agroalimentar sau la altă temă, dar care vizează corupția.	ed; s; as; sa; alt
4.	Tip corupție / indicator cantitativ	Măsoară numărul de conținuturi care reflectă corupția mare și corupția mică. Există trei criterii pentru a diferenția marea corupție de mica corupție: a) Poziția ierarhică pe care o ocupă făptuitorul. Mare corupție – corupție politică sau de nivel înalt, care se întâlnește la nivelul organelor de conducere ale statului, cele ce alcătuiesc politicile, strategiile, legile. Corupția politică: finanțarea ilegală a partidelor și a campaniilor electorale,	ma; mi

		<p>cumpărare de voturi sau traficarea influenței de politicieni sau cei aleși în funcții publice, utilizarea poziției oficiale pentru a-și îmbunătăți propria bunăstare (de exemplu, se emite un act normativ pentru scutirea de taxe pe termen de 24 ore a importurilor unor anumite bunuri de către anumite societăți cu care politicienii sunt în relații sau se manipulează procesele de privatizare; se falsifică acte normative prin îndepărtarea sau adăugarea ilegală a unor texte), ori pentru a-și îmbunătăți statutul sau propria putere (cumpărarea locului la alegeri, cumpărarea funcției). În justiție, corupția politică se manifestă prin manipularea modului de numire, promovare, transferare, revocare a magistraților, în influențarea salarizării acestora și în modul de repartizare a cauzelor către aceștia.</p> <p>Mica corupție – corupția birocratică sau administrativă, se întâlnește la nivelul administrației publice, datorare să aplice politicile publice și legile create de politicieni. Se întâlnește zi de zi, acolo unde cetățeanul are contact direct cu oficialii, inclusiv cu cei din justiție. Acest tip de corupție se produce cel mai des prin darea-luarea de mită. Sumele variază, dar de regulă acestea sunt de o valoare redusă. E specifică țărilor aflate în tranziție.</p> <p>b) Valoarea obiectului faptei de corupție. Marea corupție poate interveni, de exemplu, în domeniul achizițiilor publice, spre deosebire de mica corupție întâlnită la vamă, plata taxelor, obținerea de autorizații, permise. Dacă valoarea sumei sau a bunului care formează obiectul infracțiunii de corupție este mai mare decât echivalentul în lei a 10.000 de euro – dosar penal.</p> <p>c) Gradul de impact al faptei de corupție. Exemple: contractarea ilicită a unei firme de iluminat poate prejudicia toți contribuabilii dintr-un oraș; șpaga de la ghișeu care nu afectează decât pe mituitor și pe cei care solicită eliberarea unei licențe asemănătoare.</p>	
<p>5.</p>	<p>Protagonști / Indicator cantitativ</p>	<p>Măsoară numărul de protagonști din categoriile: bănuț sau acuzat de implicare într-un act de corupție; reprezentant al organului de drept; altcineva, de indicat numărul, sau fără protagonști. Este indicat numărul protagonștilor principali (eroilor centrali),</p>	<p>b/a; o/d; alt; fp</p>

		indiferent dacă au intervenții directe/in-directe în conținutul mediatic monitorizat. Protagonisții pot fi atât persoane fizice, cât și persoane juridice/instituții. Exemple: dacă în conținutul mediatic un reprezentant al CNA vorbește despre un caz de corupție investigat de CNA și SIS, protagoniști sunt 3 (unui personalizat și doi instituționalizați); dacă bănuit/acuzat este un medic de la spitalul de urgență, protagoniști sunt 2. Dacă CNA comunică despre percheziții la o școală auto cu reținerea a trei persoane, fără a le nominaliza sau fără a spune funcția acestora, protagonist e 1. "Altcineva" pot fi mai mulți (martori, avocați, experți, rude etc.), dar este indicat numărul real de protagoniști, fără a specifica statutul lor. Dacă în conținutul mediatic lipsesc protagoniștii, este indicat "zero".	
6.	Geografie / Indicator cantitativ	Măsoară numărul de conținuturi care reflectă corupția în Chișinău; în alte regiuni ale țării, cu indicarea regiunii unde s-a produs cazul de/despre corupție, comunicat de instituția mass-media; în străinătate, cu indicarea țării; fără a fi indicată vreo localitate (f/l). Exemple: dacă un jurnalist din Comrat scrie despre un caz de corupție din Chișinău, geografia conținutului mediatic este "Cșn"; dacă un jurnalist din Chișinău scrie despre un caz de corupție din Chișinău și din Drochia, geografia este "Cșn" și "r-on", cu indicarea suplimentară "Drochia". Dacă un subiect este despre vreun caz de corupție în România, la "țară" este indicat "România".	Cșn; r-on; țară; f/l
7.	Gen jurnalistic / indicator cantitativ	Măsoară numărul de conținuturi informative, analitice și investigative.	in; an; inv
	Gen jurnalistic / indicator calitativ	Este evaluat, cu punctaj, fiecare gen jurnalistic: informativ – 1/3 puncte; analitic – 4/6 puncte; investigativ – 7/10 puncte. Punctajul este acordat în funcție de complexitatea conținutului mediatic.	in; an; inv
8.	Paternitate conținut / indicator cantitativ	Măsoară numărul de conținuturi: proprii; preluate și prelucrate cu trimitere la sursă; preluate fidel cu indicarea sursei/autorului	pr; p/p; p/f
	Paternitate conținut / indicator calitativ	Este evaluat, cu punctaj, fiecare conținut: propriu – 10 puncte; preluat și prelucrat cu indicarea sursei – 5 puncte; preluat fidel, fără intervenții, cu indicarea sursei/autorului – 3 puncte.	pr; p/p; p/f;

9.	Audiență conținuturi / indicator cantitativ	Măsoară numărul de conținuturi cu audiență proprie, fără opțiuni de a fi distribuit pe rețele sociale; numărul de conținuturi cu opțiuni de a fi distribuite pe, cel puțin, 1 rețea socială; numărul de conținuturi cu opțiuni de a fi distribuite, cel puțin, pe 2 rețele sociale. Nu măsoară gradul de valorificare reală a opțiunilor de distribuire a conținuturilor.	fr/s; r/s1; r/s2
	Audiență conținuturi / indicator calitativ	Este evaluat, cu punctaj, fiecare conținut: dacă nu-i distribuit și pe rețele sociale – 1/3 puncte, în funcție de mărimea propriei audiențe; dacă e distribuit pe 1 rețea socială, cea mai populară (Facebook), în funcție de vizualizări – 4/6 puncte; dacă e distribuit pe, cel puțin, 2 rețele sociale, cele mai potrivite (Facebook și Telegram), în funcție de număr de rețele și număr de vizualizări – 7/10 puncte. Este evaluată distribuirea activă, reală, sistematică și operativă. Operativă înseamnă, cel târziu, a doua zi. Distribuirea ocazională sau cu întârziere inacceptabilă (când conținutul își pierde relevanța), echivalează cu nedistribuit (mic – 1/3 puncte).	mar; med; mic
10.	Calitate conținut / Indicator calitativ	Este evaluat, cu punctaj, fiecare conținut: pentru calitate superioară – 7/10 puncte; pentru calitate medie – 4/6 puncte; pentru calitate inferioară – 0/3 puncte; pentru calitate inadmisibilă – minus 10 puncte. Calitate superioară înseamnă, după caz (gen jurnalistic): conținutul corespunde plenar sau în cea mai mare parte genului jurnalistic; tema este relevantă, adică vizează exact lupta cu corupția sau cazuri concrete de corupție; nu sunt abateri de la temă; protagoniștii sunt cei mai relevanți, de regulă, cel acuzat și cel care acuză, inclusiv organele de drept, cu intervenții directe/indirecte; sursele de informație sunt toate și sunt relevante; argumentele/dovezile sunt convingătoare; normele legale și deontologice sunt respectate, inclusiv principiul imparțialității; limbajul este corect și exact (fără greșeli); tonalitatea conținutului nu lezează demnitatea protagoniștilor (demnitate au doar protagoniștii persoane fizice; a nu confunda demnitatea cu onoarea sau reputația profesională); forma de prezentare permite percepția ușoară a conținutului (inclusiv în conținuturi cu grad înalt de complexitate). Calitate medie înseamnă întrunirea parțială a elementelor necesare pentru calitate superioară; în plus, tema vizează necesitatea luptei cu corupția ori acte normative	spr; md; inf; inad

		<p>sau evenimente publice dedicate luptei cu corupția, și nu corupția propriu-zisă. Calitate inferioară înseamnă: conținutul întrunește într-o măsură insignifiantă elementele necesare; în plus, tema vizează doar în trecut corupția.</p> <p>În cazul, în care este atestată încălcarea normelor legale, calitatea este evaluată cu zero puncte. În cazul în care este atestat un fals, un șantaj, o dezinformare, o preluare distorsionată și altele asemenea, indiferent dacă este conținut propriu sau preluat, calitatea este evaluată cu minus 10 puncte. Pentru aceasta trebuie să existe bănuiele rezonabile sau, de preferat, dovezi.</p>	
--	--	---	--

Fișa de monitorizare

Fișa de monitorizare cuprinde indicatori cantitativi și indicatori calitativi.

În cazul indicatorilor cantitativi, monitorul înscrie sub "CT" cifra "1" la codul corespunzător din Fișa de monitorizare, exceptând indicatorii "data", unde înscrie data exactă, și "protagoniști", unde înscrie numărul exact de protagoniști la codul respectiv.

În cazul indicatorilor calitativi, monitorul înscrie sub "CL", la codul corespunzător din Fișa de monitorizare numărul de puncte acordat.

Colectare date

Datele sunt colectate, în principal, pentru întreaga perioadă de monitorizare și pentru toate instituțiile mass-media monitorizate, dar, în funcție de scop/necesitate, pot fi colectate și pentru alte perioade (lunar, săptămânal, zilnic etc.), și pentru fiecare instituție sau grup de instituții mass-media monitorizate.

Obținerea datelor cantitative: este sumat punctajul acordat de monitor fiecărui conținut monitorizat conform indicatorilor cantitativi din Fișă. Deși punctajul pentru anumiți indicatori cantitativi este constant, adevăratele valențe și semnificații apar atunci când este raportat la codurile indicatorilor, atât cantitativi, cât și calitativi. Exemple: din 50 de conținuturi monitorizate, 10

sunt investigații; din 50 de conținuturi monitorizate, 10 sunt fără protagoniști, iar 3 au vizat corupția mare.

Interpretarea datelor cantitative:

Punctajul minim ar indica o reflectare superficială a temelor. Punctajul poate crește, dacă este influențat de numărul de protagoniști. Orice punctaj trebuie analizat în mod particular, pentru a trage concluzii. Un număr record de protagoniști nu semnifică în mod neapărat o reflectare adecvată a temei, dacă lipsesc, de exemplu, protagoniștii principali, relevanți. Este motivul, din care punctajul acumulat de indicatorii cantitativi este evaluat/interpretat separat de punctajul acumulat de indicatorii calitativi.

Obținerea datelor calitative: este sumat punctajul acordat de monitor fiecărui conținut monitorizat conform indicatorilor calitativi din Fișă, cu excepția "data" și "tema", cărora nu li se acordă puncte. Astfel, fiecare conținut supus monitorizării poate întruni, maxim, între 26 și 40 de puncte. Punctajul minim poate întruni până la 12 puncte. Punctajul mediu poate întruni între 17 și 25 de puncte. Pentru ca datele finale să se mențină în limita punctajului de până la 40 de puncte, inclusiv, punctajul total este împărțit la numărul de conținuturi monitorizate.

Interpretarea datelor calitative:

Până la 5 puncte: reflectarea corupției, practic, lipsește

Până la 12 puncte inclusiv: reflectarea corupției este defectuoasă

Până la 19 puncte inclusiv: reflectarea corupției este acceptabilă

Până la 26 de puncte inclusiv: reflectarea corupției este relativ bună

Până la 33 de puncte inclusiv: reflectarea corupției este bună

Până la 40 de puncte inclusiv: reflectarea corupției este foarte bună

Valoarea medie a punctajului ar însemna și un indice al reflectării corupției (IRC). IRC poate fi calculat pentru toate instituțiile mass-media luate împreună, pentru un grup de instituții (de exemplu, cele on-line sau cele audiovizuale) și/sau pentru fiecare instituție mass-media. IRC poate fi calculat de fiecare instituție mass-media în cadrul unui proces de automonitorizare. IRC poate căpăta relevanță, mai ales, dacă monitorizarea este făcută sistematic, bunăoară, anual.

Metodologia permite:

- A determina, în funcție de punctajul acumulat, cum a reflectat tematica prestabilită fiecare instituție mass-media monitorizată și toate împreună, într-o perioadă determinată;
- A trage concluzii despre părțile tari și părțile slabe în reflectarea tematicii prestabile de către instituțiile mass-media monitorizate;
- A formula recomandări și sugestii particulare și generale pentru instituțiile mass-media monitorizate;
- A constata, începând cu raportul al doilea de monitorizare, dacă instituțiile mass-media, în particular, și toate instituțiile mass-media, în general, evoluează, stagnează sau involuează în reflectarea tematicii prestabilite.

